

LO PEDRIS

102

desembre 2025

www.lopedris.cat

Butlletí trimestral d'informació

VILAPLANA

Bones Festes

Edita: **Lo Pedrís**

Coordinació

Montse Ferré Mestre
Josep M. Garcia Abelló (Pitxi)
Josep Huguet Mendizabal
Hilari Juanpere Aixalà
Jordi Mariné Juanpere
Pep Mestre Anguera
Magda Montlleó Llauredó
Núria Pujals Cabré
Roser Queralts Mestre
Mei Salvat Salvat
Teresa Serra Ferré
Salvador Bota Mestre

Correcció

Antònia Farré Sanfeliu
Carme Maigí Canalda
Francesc Mariné Tost
Jordi Serra Ferré

Portada:

Col·lage: Aïda Serra Martí
Muntatge: Salvador Bota Mestre

www.lopedris.cat

Imprimeix: **INDUGRAF OFFSET SA**

D.L. T-1553-2000

Tirada 500 exemplars / Preu: 4,00 €

Annex amb la revista:

CALENDARI
LO PEDRÍS

2026

Foto:

Josep

Huguet

Mendizabal

Lo Pedrís és una publicació local que pretén dur la informació a tots els vilatans. Lo Pedrís no comparteix, necessàriament, totes les opinions que els col·laboradors manifesten en els seus articles.

LO PEDRÍS

EDITORIAL

La Redacció

Ens trobem a final d'any i mirant, retrospectivament, déu-n'hi-do! Els primers mesos estàvem ocupats en arribar a l'edició del número 100, i amb tot el que això comportava. Ens plantejàvem la possibilitat de si, el 100, seria el final d'una llarga etapa.

Però ens vam centrar en l'objectiu de fer una Exposició, el cap de setmana del 5 i 6 de juliol, a la Sala Parroquial (lloc ideal per la ubicació i per l'espai), mostrant la feina dels 25 anys (totes les revistes editades, totes les fototeques, els calendaris, els concerts, les samarretes...) i la veritat és que ens hi vam posar tant de valent, que el resultat va ser molt enriquidor i satisfactori.

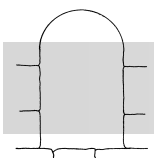
L'edició del número 100 de *Lo Pedrís*, com no podia ser de cap altra manera, va ser un homenatge i un reconeixement a totes les persones que en van formar part, des de l'any 2000 fins a l'any 2025.

I les valoracions que en vam fer tots els entrevistats, van ser totes molt positives.

No només hem aconseguit arribar al número 100, sinó que han entrat membres nous a l'Equip de *Lo Pedrís* i tanquem l'any amb el número 102.

Serem capaços de mantenir el rigor, el nivell d'exigència i la flama de *Lo Pedrís*? Segur que sí.

■ ■ ■

SUMARI

EDITORIAL	2
ENTREVISTEM a Raquel Virgili Mestre	3 - 5
LLENGUA: La mort secreta de les paraules	6
RUTES PER CAMINAR: El Pont de l'Afrau	7
FESTA MAJOR: La nit del Pregó	8 - 13
VA DE CINE: Festivals de Tardor	14 - 15
RECORDS: Vilaplana, records d'infantesa i comunitat / SOLUCIÓ PASSATEMPS	16 - 17
HISTÒRIA LOCAL: El Carrer del doctor Fleming / El doctor Fleming	18 - 19
POESIA: Raons del poble abandonat de la Mussara	20 - 21
GENT GRAN:	
El deteriorament cognitiu / Festa de la Gent Gran / LO PEDRÍS PEL MÓN ..	22 - 23
Sortida al Delta de l'Ebre / Festa de la Castanyada / PULSÒMETRE	24 - 25
MÚSICA: Silenci, canta Teresa Salgueiro / L'Havanera del Camí	26 - 27
MUSSAGATS: Diada de solidaritat animal	28 - 29
ECOLOGIA I SOSTENIBILITAT: La Vall Sostenible i els Tallers de Borraina ...	30 - 31
LA FRESCA: El Tió / DEMOGRAFIA 2025	32 - 35
CURIOSITATS / LA CUINA DE CASA: Recepta per un Menú Festiu	36 - 37
OPINIÓ: On viuran les futures generacions de Vilaplana? / PASSATEMPS ..	38 - 39

VILAPLANA

Entrevistem a **Raquel Virgili Mestre**

■ *Josép
Aragonés*

■ *Carme
Maigí
Candalda*

La Raquel a casa seva el dia de l'entrevista.

Feia molt de temps que no vèiem la Raquel. Quan va donar-nos el condol per la mort d'Albert, tot i la tristor, ens vam alegrar tant que vam quedar a Tarragona un matí assolellat de finals d'octubre. La veritat és que ha estat molt reconfortant retrobar-nos i posar-nos al dia. Arran d'aquesta primera trobada en van venir d'altres... i així va sorgir la idea de fer-li una entrevista, cosa que la redacció de Lo Pedrís va aplaudir de seguida.

Per molts anys, Raquel, que continuéssim xerrant com ho hem fet aquests dies.

Raquel, tu vas ser la impulsora de la secció "Vilaplanencs exteriors" de Lo Pedrís. Et consideres una vilaplanenca exterior?

Ja fa anys que visc a Tarragona i sí, tècnicament, soc una "vilaplanenca exterior". Però si em pregunten d'on soc sempre dic que de Vilaplana. La mare ens va transmetre, segurament sense proposar-s'ho, a ma germana Montse i a mi, l'amor pel poble.

Però has viscut a Vilaplana, Centelles, Madrid, Tarragona...

On he viscut més anys és a Tarragona, però, com deia abans, em sento de Vilaplana. A Madrid només hi vaig

viure uns quants mesos, per temes laborals. I de Centelles en tinc els bonics records de la meva infantesa, que ja queda una mica lluny.

Com va ser que vas anar a treballar a Madrid?

Treballava des de feia anys en una empresa que venia vehicles industrials, principalment els camions Pegaso. Era una empresa important, on em pensava que m'hi jubilaria, però d'avui per a demà van anunciar que tancava i plegava l'activitat.

Després, em va semblar que el més fàcil per trobar nova feina era fer oposicions. Em vaig preparar i vaig optar a les primeres que van sortir. Era una oposició estatal, del Ministeri de l'Interior, que vaig aprovar amb destinació Madrid. Vaig anar a parar, com a administrativa, a Interpol, de la Direcció General de la Policia. Era l'any 1989. Allà hi vaig estar bé, però cada

dia mirava el BOE, per intentar trobar anuncis de trasllats de llocs de treball. Hi vaig tenir sort i, el desembre del mateix any vaig poder tornar a Tarragona, per treballar al Govern Civil, on hi vaig estar fins que em vaig jubilar.

On has viscut de Vilaplana?

Vaig néixer el 1948 a Vilaplana, a la casa que la família tenia al final del carrer del Doctor Mallafré.

Al tornar de Centelles, el 1960, vam anar a viure a casa de la tia Pilar, la germana de la meva àvia. La tia havia enviudat feia poc i va venir a passar una temporada amb nosaltres a Centelles. Però ella no es volia quedar allà permanentment. Era la padrina de bateig de la meva mare i als pares els va saber greu que anés a viure sola, ja que començava a ser gran. S'ho van parlar, i els pares van decidir anar a viure amb ella a Vilaplana.

Com he dit abans, la mare portava

ENTREVISTA

Vilaplana al cor i va prioritzar poder tornar a viure al poble, encara que això significués renunciar a alguna comoditat i a les feines estables que llavors tenien els seus pares.

En quin moment la teva família decideix marxar cap a Centelles?

L'avi tenia una pedrera i després de la guerra la va haver de deixar per motius de salut. Va haver de tancar, pagar indemnitzacions als treballadors, i això va acabar d'enfonsar l'economia familiar.

A Centelles hi vivia un germà del pare, que també tenia una pedrera, i la família va decidir que allà era on hi havia més possibilitats de millores econòmiques. Era l'any 1950.

De Centelles, què en recordes?

El primer record que em ve, era de com l'avi Francesc, essent jo molt petita, em portava a passejar fins a l'estació del tren. De jove l'avi havia estat músic, havia tocat en una banda que hi havia a Vilaplana, sabia música, i es va inventar per a mi una cançoneta per a quan venia el tren, i que encara la podria cantar ara.

Després recordo la neu de cada hivern i de com m'enfadava si per la nevada no podia anar a escola.

Recordo els carrers de Centelles, el seu mercat del diumenge, les botigues de llavors i les companyes de l'escola, amb alguna de les quals encara hi tinc relació.

I de la teva infantesa quan vas tornar al poble?

Vam tornar a Vilaplana el gener de 1960. Era un dia plujós. Vam arribar al vespre en el cotxe de línia. Els fanals dels carrers llavors eren sols una bombeta que feia una llumeta ataronjada. Ja venia trista, per deixar enrere les coses que estimava de Centelles i, al baixar de l'autobús i veure aquell panorama de pluja i foscor, recordo que vaig plorar com una magdalena fins a arribar a casa.

Però aviat, ma germana i jo vam poder anar a l'escola, vam fer amigues, vam conèixer els parents i la gent del poble, i vàrem ser felices.

Em resultava estrany que, quan es moria algú, la canalla anàvem a veure el difunt. Era com un joc. Un joc respectuós, però un joc.

També recordo molt el cine de Cal Ritu. Tota la joventut, quan anàvem al cine, entre pel·lícula i pel·lícula, anàvem a buscar un "Plim" a dalt el bar. Alguns nois demanaven un entrepà de berberetxos, que jo suposava que devia ser boníssim, fins al dia que en vaig tastar un. No n'he tastat mai més cap.

L'any 1962. A l'Escola de Vilaplana, la Raquel i sa germana Montserrat.

Com era l'escola de llavors?

Quan vam arribar a Vilaplana jo tenia 11 anys. Primer vaig anar a l'escola que, aleshores, era a les golfes de ca la Pepita Júlia. Després es va inaugurar l'escola nova, amb la mestra Antònia Palmer. Una bona dona. Recordo que ella, els dissabtes abans de plegar, i per implicar-nos en l'escola, ens feia portar galledes d'aigua per fregar el terra, perquè quedés ben brillant.

Una mestra diguem que una mica avançada a la seva època. Perquè he llegit recentment que ara, a les escoles del Japó, als infants els ensenyen a netejar les classes, i a parar les taules dels menjadors escolars, com una assignatura més.

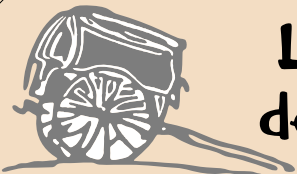
Els estius eren llargs i la mare no volia que perdés el temps. Així que em va portar a aprendre a cosir a casa de les modistes del poble. Un any amb la Josefina Abelló, quan encara vivia a la part alta de Vilaplana. Un altre any amb la Margarida, del carrer de l'Era. I l'últim any una altra vegada amb la Josefina Abelló, quan ja vivia al xalet de l'entrada del poble. Allà vaig coincidir amb la Maria García, la seva cunyada, que l'ajudava.

Gràcies a elles, puc dir que em defenso prou bé amb el fil i l'agulla.

Qui eren les teves amigues?

La primera amiga que recordo que vaig fer va ser la Montserrat Aymamí, de ca l'Olla. Després vaig anar coneixent la Ma. Dolors Mestre, l'Hermínia Aymamí, la Josefina Magrané, la Maria Bigorra... i tantes altres. En realitat, tots els joves érem una gran colla i tots érem amics de tots.

Actualment, amb qui tinc més contacte, a banda dels parents, és amb la Ma. Dolors.

La Tartrana de Cal Munter

Confort en Allotjament Rural

Àngel Guimerà, 9 - 43380 VILAPLANA
Mòbil 687 415 898 - www.latartrana.es

Pg La Mussara, 1
VILAPLANA

**PINTURA
DECORATIVA**
Josep M. Garcia

**619 233 190
977 815 078**
pitxi@lopedris.cat

Quan vas anar a Tarragona?

Els pares van pensar que ma germana i jo tindríem més opcions laborals si vivíem en una ciutat i van decidir que visquéssim a Tarragona, on hi tenim família.

Allà vam trobar feines d'administratives. En el meu cas, tal i com he explicat abans.

Com vas conèixer l'Antonio, el teu marit?

Vaig fer amistat amb una companya de la feina, que coneixia el grup d'amics de l'Antonio. Anàvem a passejar, Rambla amunt i Rambla avall. Tothom feia el mateix, i allà ens vam trobar i començar a parlar amb la colla. Poc a poc ens vam conèixer millor i fins avui.

Fa uns anys vas fer el pregó de la Festa Major. Com va anar tot plegat?

L'alcalde m'ho va proposar. No sé per què, ja que jo no he estat mai una persona rellevant. No sé si el fet d'haver treballat a la secretaria del governador civil o després a Protecció Civil, era prou motiu.

Em va costar molt acceptar i allà vaig explicar una mica com m'havia anat tot.

Festa Major 1965. La Raquel Virgili és la primera de l'esquerra.

El que més recordo és el meu nerviosisme a l'hora de llegir-lo, a la Sala Parroquial, plena de gent.

Com et vas implicar en la secció de "Vilaplanencs exteriors" amb Lo Pedrís?

Quan es va crear la pàgina web de Lo Pedrís, vaig rebre la notícia amb molt d'entusiasme. La web significava un lligam més estret amb el poble. Allà hi anava publicant coses, fins que vaig pensar a posar-hi, també, les notícies que els mitjans de comunicació publicaven sobre Vilaplana. No sé com va ser que es va batejar aquesta secció com a "Premsa on-line".

Després se'm va proposar fer una col·laboració amb l'edició impresa de Lo Pedrís. Llavors es feien entrevistes bàsicament a la gent del poble, i vaig pensar que per què no fer-les als vilaplanencs absents, als "vilaplanencs exteriors". I així vaig anar publicant-n'hi unes quantes.

Fa molt temps que no vas al poble. Com ho portes això?

Ho porto amb paciència, confiant que la salut ens permeti venir-hi aviat. Encara vaig en cadira de rodes i no és fàcil pujar a un cotxe si no està adaptat.

Però quan m'agafa una mica d'enyorança del poble, sempre puc mirar, des d'una finestra de casa, la serra de la Mussarra, que es veu allà lluny.

■ ■ ■

L'any 1965. D'esquerra a dreta, M. Carme Caballer, M. Dolors Mestre i Raquel Virgili.

LET'S GO

BAR CASAL

Esmorzar
Dinars
Sopars

877 266 691 607 938 797 lets_go_vilaplana_

Carrer del Casal, 3 43380 VILAPLANA (Baix Camp)

La mort secreta de les paraules

Isabel Salvat Salvat

Ens ha arribat l'hivern; aquest número s'ha gestat en dies freds i ventosos. Dies en els quals la roba agafa protagonisme. I de roba va la secció. Hi ha castellanismes, ja que la secció va d'això, i també localismes recollits per Josep Pujals i Carraté en la preciosa llibreta que us deia en el número anterior.

Comencem per les peces d'abrigar: a la llibreta hi ha 'bufandi'. Diria que al poble s'utilitzava per designar la bufanda d'home, petita, que pot ser tant de tela com de llana. **Bufandi** està documentat en el DCVB, com a diminutiu de bufanda (paraula normativa), i d'aquesta manera apareix en alguns texts, però no amb el significat específic que jo li recordo. Una cerca exhaustiva m'ha tornat a Lo Pedrís, número 44, a un article anomenat «Vilaplana endins», escrit per Josep Pujals i Carraté! També apareix en la pàgina d'un club de futbol com la peça que porten al coll els seguidors de l'equip.

Un sinònim de bufanda seria **tapaboques**, recollit també a la llibreta. Així ho documenta el DCVB.¹ En canvi, el DIEC li considera un significat una mica diferent: Peça de roba en forma de tub que s'usa com a abrigo del coll i de la boca.² He sentit com algú a aquest tub li deia *braga*, que és clarament un castellanisme.

Una peça que s'ocupa d'escalfar la part que està per sota el coll és la **valona**: manteta de llana que cobreix espatlles, esquena i pit. Als diccionaris més aviat la consideren com la gira d'un altre vestit³, però a Vilaplana, abans, tant el nom com la peça eren ben comuns: les dones grans sempre portaven una valona feta de mitja i lligadeta al coll. Potser alguns li diuen manteleta o mantellina (de llana), tot i que mantellina té un significat i una cobertura més amplis (peça de roba per cobrir el cap i espatlles). Habitualment, la mantellina és de roba fina i va molt lligada als vestits tradicionals i a les festes religioses. Abans, la mantellina era obligada per anar a missa, ja que les

dones ens havíem de cobrir el cap en «senyal de submissió».⁴

La llibreta recull més paraules dins d'aquest camp semàntic (*guardapolvos*, abric tres quarts, rebeca) però no parla d'una peça molt interessant, el **viso** ['vizu]. **Viso** és un castellanisme molt emprat, antigament, a Vilaplana. Sebastià Mariner ho documenta tot dient: «Término normal para la prenda de vestir, tanto, que se considera eufemismo *combinación*».⁵

Quan vaig fer el treball, l'any 2003, no em podia creure que les persones més joves (de 25 anys en avall) desconeguessin totalment el terme *viso*; sembla que, en desaparèixer la peça de roba, va desaparèixer la paraula.⁶ Ni m'ho creia jo, ni cap de les persones de més edat a les que vaig entrevistar: *viso* no ens semblava ni una paraula antiga, ni un castellanisme. En canvi, estava recollit als diccionaris de barbarismes com a tal.⁷ Va sortir que conèixer la paraula tenia una correlació molt forta amb l'edat del parlant.

Exemple d'ús:

— Oco, que se't veu el viso.

En agraïment a Josep Pujals i Carraté, lector intens d'aquesta secció i, a partir d'aquest número, col·laborador. Enyorant molt l'Albert, també.

■ ■ ■

4 - «L'home no s'ha de cobrir el cap perquè és la imatge i la glòria de Déu, però la dona és la glòria de l'home. Perquè l'home no va venir de la dona, sinó que la dona va venir de l'home. A més, l'home no va ser creat a causa de la dona, sinó que la dona va ser creada a causa de l'home. Per aquesta raó i per causa dels àngels, la dona ha de portar un senyal de submissió al cap.» Epístola de Sant Pau als Corintis (1 Cor 10)

5 - Mariner Bigorra S. Castellanismos léxicos en un habla local del campo de Tarragona. BRABLB, XXV. 1953.

6 - El viso era una peça de vestir femenina molt comuna anys enrere, de tirants i tela fina. Es portava sota el vestit per evitar que claregés i que s'empegués massa al cos. Segur que l'heu vist en pel·lícules del neorealisme italià, en escenes quotidianes; el marit en samarreta imperi i la dona en viso negre, una mica escotat. Quan en portàvem havíem de vigilar que no se'ns veïes la vora del viso, ja que, segons deien, volia dir que buscàvem nuvi.

7 - Paloma D, Rico A. Diccionari de barbarismes. Barcelona: Edicions 62. 1997.

1 - Alcover AM, Moll FB. *Diccionari català-valencià-balear* [en línia] Institut d'Estudis Catalans. <https://dcvb.iec.cat/>.

2 - Institut d'Estudis Catalans. *Diccionari essencial de la llengua catalana*. En línia: <https://deiec.iec.cat/>

3 - Coll gran girat sobre l'esquena, muscles i pit a manera de capa (DIEC). Peça de vestit a manera de capa curta, que cobreix les espatlles, l'esquena i el pit, sia per si sola, sia formant part d'una capa més gran (DCVB)

El Pont de l'Afrau

■ *Ester Borràs Giol*

Caldrà que anem fins a Bagà, al Berguedà, i d'allí dirigir-nos cap a les fonts de l'Adou o naixement del Bastareny. Al pont del Monnell hi ha lloc per aparcar, si no n'hi hagués allí, en trobaríem, abans, a Cal Cerdanyola.

Abans de començar l'excursió cap al pont natural de l'Afrau, podem visitar les fonts de l'Adou, segurament a primera hora no hi haurà ningú o ben poca gent. Agafarem el sender que surt a l'esquerra. És un anar i tornar no gaire llarg.

Per començar la ruta cap al Pont de l'Afrau, passem pel pont i caminem per una pista que va seguint la vall de la Muga. Quan gira a la dreta per anar a Monnell, nosaltres continuem per la de l'esquerra. La pista es converteix en camí de bast, marcat amb algunes fites. No farem cas d'un sender que ens surt a mà dreta i seguirem pel principal. Ens anem enfilant pel bosc i arribarem a una zona de prats (els Cortalets).

Travessarem el torrent per continuar pujant fort per l'altre vessant. Tot i que, entre les roques, el camí no està definit, algunes fites ens ajudaran a orientar-nos, fins que ens acabem trobant cara a cara amb l'espectacular Pont de

l'Afrau, un pont natural de grans dimensions i una bellesa que impressiona.

La tornada es fa pel mateix lloc, tot i que hi ha una variant que, afegint una mica més de desnivell, converteix aquest itinerari en semicircular. En aquest cas, de baixada, ens fixarem en un sender que ens surt a mà esquerra i que està marcat amb una fita. Ens enfilarem fent llaçades, resseguirem el perfil de la muntanya, entre bosc i marges abandonats, i farem cap les ruïnes de Sant Romà d'Oreis. A partir d'aquí ja tornarem a baixar per recuperar altra vegada la pista per on hem començat a caminar.

Podem completar l'itinerari anant a veure el salt de Murcarols, tot i que es queda petit davant la impetuositat de les fonts de l'Adou.

Si l'excursió es fa cap a finals de primavera o al juny, a més a més de l'al·licient de la pròpia foradada, podrem gaudir de l'esclat de flors (entre elles alguna orquídia) i dels salts d'aigua alimentats per la neu que es va desfent de la serra del Cadí.

■ ■ ■

CARBURANTS VILAPLANA

DISTRIBUCIÓ A DOMICILI DE GASOIL Comandes

TOT TIPUS D'ARTICLES PEL SEU VEHICLE

ENTREAUTO BENZINERA - AUTORENTAT

977 328 417

LA NIT DEL PREGÓ

Joan Serra Ferré, El Pregoner

Senyor alcalde, senyora regidora de Festes, resta de membres del Consistori. Gràcies per haver-me concedit l'honor de llegir el pregó de Festa Major d'aquest any.

Convilatans i convilatanes! Bon vespre a tothom!

He Intentat fer una coseta senzilla i no massa llarga. Espero, no fer-me massa pesat i no avorrir-vos.

Podria parlar dels meus records de Festa Major. I segurament, seria el què s'escauria, que per això m'han convidat a parlar a la plaça en una data com aquesta. Però no estic gaire segur que a la concurrència li interessi massa saber com he viscut les 48 Festes Majors que ara conto a les meves espatlles.

En canvi, a mi m'agradaria parlar del nostre patrimoni, bàsicament del material i de com aquesta paraula, patrimoni, m'ha anat acompanyant les darreres dues dècades. El patrimoni configura part de la nostra identitat i l'hem de veure com una part constitutiva del que som com a poble.

Com ja sabreu molts de vosaltres, durant dues legislatures vaig exercir de regidor de Cultura de l'Ajuntament de Vilaplana, entre altres càrrecs. D'aquella època, ja passada, en guardo bons records i algunes fites de les quals n'estic força satisfet.

Quan vaig assumir la Regidoria de Cultura vaig intentar que el meu pas per ca la Vila es recordés per haver donat una empenta en la valorització del patrimoni local, que tot sigui dit, no destaca per la seva magnificència: No tenim castell, ni una església d'un gran valor artístic ni arquitectònic, ni tenim, m'atreviria

a dir, un nucli antic massa vistós, ans al contrari. En ell, hi destaquen les casetes humils fetes de materials de proximitat, els casals amb grans portalades adovellades i escuts grandiloqüents hi són quasi inexistent, a diferència del què trobem en viles ben properes. Però, també, a diferència del què passa en viles del nostre entorn, nosaltres, hem intentat *mimar* el poc que tenim.

D'aquells anys, en recordo especialment tres fites. La primera, la restauració de la Mare de Déu de la Llet. Des de petit havia sentit a dir que una restauració desafortunada, a principi del

segle XX, l'havia desfigurada. La intervenció a què se la va sotmetre ajudà a dignificar aquesta imatge romànica de gran valor històric. La segona, l'arranjament del camí de les Tosques: anys i anys d'abandó havien convertit el mil·lenari camí en un còrrec que feia les delícies dels practicants de trial. Es van tornar a empedrar alguns trams i se'n va tancar l'accés al trànsit motoritzat. La tercera que destacaria és la neteja de la Mussara. Era un deure que teníem amb aquest paratge que tant estimem. Era de justícia dignificar les seves ruïnes, que el seu cementiri tornés a ser accessible i recuperar l'últim tram del camí de les Tosques, el que uneix el refugi amb la plaça del poble, i no ens podem oblidar tampoc de la consolidació de l'estructura de l'església. Podria anar estirant del fil i posant exemples de la feina feta durant aquells anys, però tampoc caldria.

Del que sí que m'agradaria parlar-vos és de dos projectes o idees que van començar a treure el cap en aquella època i que ara s'estan materialitzant. Abans, quan m'han fet la presentació, han parlat del Catàleg de Béns a Protegir. En ell s'hi detallen aquells elements que han de gaudir d'una especial protecció per part de l'administració local per la seva singularitat, la seva història, la seva arquitectura o el seu arrelament en la tradició popular. Un d'aquests elements inclosos és el Dipòsit Vell d'aigua, que és un exemple d'arquitectura singular que es troba a cavall entre el modernisme i el noucentisme. No puc amagar, doncs, que em fa molta il·lusió que l'Equip de govern actual hagi apostat per la seva restauració.

Canviant d'àmbit, qui hagi fullejat el programa de la Festa Major haurà reparat en un curiós acte previst pel pròxim dissabte 18 d'octubre, a les sis de la tarda. Deixeu-me fer una mica de memòria. L'any 2004 es va commemorar

VILAPLANA

el 60è aniversari de l'alliberament del camp de concentració Nazi de Mauthausen i des del Consistori es va creure adient recuperar de l'oblit els tres vilaplanencs que hi van morir. Es va fer de forma molt senzilla, col·locant una làpida amb els seus noms al Cementiri municipal.

Ja en aquells anys vam sentir a parlar d'un artista alemany anomenat *Gunter Demnig* que havia creat un memorial per les víctimes del nazisme. Aquest artista ideà unes petites llambordes amb els noms i les dates de naixement i defunció de cada una d'elles. Aquestes, es col·loquen davant de l'última casa que les víctimes havien habitat, abans d'anar a parar als camps de concentració. En aquells anys la majoria de les llambordes es col·locaven en els països directament afectats per la Segona Guerra Mundial, però de mica en mica la taca d'oli s'ha anat escampant per la resta del continent. La primera que es va posar a Catalunya va ser a Navàs, el 2015. Ara, després de molt de temps d'espera, sembla que aquest reconeixement també arriba a Vilaplana. No en va, cal recalcar que les llambordes les continua fent de forma artesanal l'ideòleg del memorial. Així, doncs, dissabte vinent, vilaplanencs i vilaplanenques, tenim una cita amb la història i amb la memòria col·lectiva: No hi falteu, no hi faldem. Que el record de la barbàrie i del totalitarisme no s'oblidin mai.

Com també han apuntat en presentar-me, durant anys he format part d'algunes entitats del poble. Deixeu-me fer aquí un petit reconeixement a totes elles, ja que al darrere hi ha homes i dones que dediquen hores i hores del seu temps lliure, de forma altruista, per a fer un poble millor. Si us plau: estimem-les, recolzem-les i, *mimem-les...* a totes, i participem, si podem, de les activitats que organitzen. El sofà de casa és molt còmode, però al carrer hi ha un poble que batega i que s'alimenta del caliu d'uns vilatans actius, compromesos i participatius.

Durant quasi una dècada, em vaig apartar del món associatiu i cultural de la vila. Metafòricament, també em vaig asseure al sofà. Disposava de menys temps i a més me'n vaig anar a viure a Reus. Tot això va portar que paulatinament anés abandonant el tràfec de la vila. Però ara fa tot just uns cinc anys, una colla de persones amb inquietuds

similars i amb una empena que ja veurem quan ens dura -som un poble de fogonades- vam emprendre un interessant projecte de recuperació i valorització del patrimoni local. Veieu, ja torna a sortir la paraula patrimoni. Recuperem el Patrimoni, ens fem dir. Poca broma amb el nom! El que va començar amb el propòsit de netejar alguna font, aviat es va anar fent més ambiciós i ara, entre les nostres fites, ja s'hi contenen la redescoberta d'un forn de rajola, la restauració i recol·locació de la làpida del Pont Vell, la neteja i condicionament de la font de la Teula, la neteja del Pou de la neu, el desbrossat i la redescoberta d'un forn de calç a l'entorn de la font de les Creus, i la dignificació de la bassa del molí del Savall. I actualment, com alguns de vosaltres haureu pogut veure, estem treballant a la Font de la Vila. És un projecte engrescador que ara ben just comença a veure la llum. Se'ns ha posat entre cella i cella endreçar tot l'espai que l'envolta, i també, fer-la accessible.

Aquest projecte s'inclou dins d'un de més gran i ambiciós que pretén recuperar tota la llera de riu, amb tots els elements arquitectònics i naturals que es troben entre el pont Vell i la font del Mas de Mariné i unir-los mitjançant un camí. De moment l'hem batejat com a Camí de l'Aigua. Nosaltres, posats a somiar, somiem a *lo grande*. Si la Barcelona del 92 es va obrir al mar, la Vilaplana del 2030 s'ha d'obrir al riu. Ha de deixar de donar l'esquena als nostres barrancs i ha d'apostar per dignificar-los i valorar-los. Com podeu veure, la tasca és majúscula, però amb l'empena del voluntariat

FESTA MAJOR

i el suport de l'Ajuntament, estic segur que ens en sortirem.

És important que l'administració pública tingui especial cura del seu patrimoni i que anteposi el bé comú per sobre del bé particular. Tenir cura del patrimoni és de nacions cultes i civilitzades. La nostra estimada Catalunya no és un exemple gaire reeixit d'aquesta protecció: la nostra costa està destrossada, els nostres camps i muntanyes abandonades a la seva sort i molts monuments oblidats, enrunats i perduts entre el matollar, monuments que si estiguessin una mica més al nord estarien restaurats, cuidats i mimats. I encara, quan s'hi intervé per restaurar-los, es fa amb uns criteris més que discutibles. És per posar-se a plorar, un exemple ben proper d'això que dic és la intervenció que es va fer al teatre romà de Tarragona.

Voldria que Vilaplana fos un exemple de bona praxi i un exemple a exportar a la resta del país. I per ser-ho, hem de ser curosos, atrevits i valents. Fa anys, quan molts dels pobles del nostre entorn tenien els carrers de terra o en el millor dels casos encimentats, a Vilaplana gaudíem d'uns carrers amb llambordes, herència de l'antiga indústria extractiva de granit que va existir al poble durant bona part de la primera meitat del segle XX. Aquesta també és la nostra història i també és el nostre patrimoni i l'hem de protegir i reivindicar.

Per tant, no podia acabar aquest pregó sense fer un prec final.

Senyor alcalde, membres del Consistori: quan es redacti el projecte de la segona fase del carrer Major, que aquest contempli l'enllambordat de la part central de la calçada.

Gràcies.

Vilaplanencs, vilaplanenques: que gaudiu molt de la Festa Major!

FESTA MAJOR

VILAPLANENC DE L'ANY 2025

Bona nit a tothom!

Ep! I també, gràcies per venir, eh! Perquè val tot un humor venir a veure com donem a una persona un "tros de marbre amb un ferro caragolat"! I per aguantar aquestes cadires tan incòmodes que es claven als ossos del cul!

Senyor Alcalde: A veure si comprem coixins!

A veure, heu de reconèixer que sou tots aquí només pel "vino español" i les mimoses de la cloenda... eh? Ah! I, és clar, per xafardejar i criticar a veure qui serà el nou Vilaplanenc de l'any! Que ja ens coneixem!

Bé, anem per feina! Però, abans de seguir, us he de dir una cosa: Sabeu el que costa fer la revista? Ocu! No és pas fàcil!

Que si tu fas l'Editorial i jo l'Entrevista. Que si hem de fer una sopa de lletres amb els noms de les fonts del terme. Que si s'ha de posar una foto d'un moixonet, d'una floreta o del pany d'una porteta d'una caseta... Que si puja la festa i baixa la *cacota* dels gossos. Que si la portada no m'agrada gens o que la prospera l'encomanaré al meu nebot. Que si no arriben a temps els articles...

En fi, que a vegades les reunions són com nius de garses! I això quan som més de tres! Mireu que hauria de ser fàcil posar-se d'acord tres persones! Doncs, ni així!

Això, sí! Riure ens en fem un fart! En vint-i-cinc anys que fa que fem la re-

Moment de la lectura de la presentació de la Vilaplanenca de l'Any.

vista hem rigut, i molt! De les xafardeeries del poble que el Pitxi i el Jordi puntualment informaven a cada reunió, dels escrits sobre els ovnis de l'Antònio Maravillas, de l'èxit de l'Aigua de València de la Teresa, de les confusions (ocu! INVOLUNTARIES!) del Pitxi en els natalicis o dels sopars a Ca La Peirona. Aquí cal que fem una menció molt especial: Com enyorarem la font d'inspiració "espiritual" que infonien els *xupitos* que el Joan Maria i la Mercè ens servien amb tanta diligència! Hem de reconèixer que aquells sopars han fet molt per la producció de *Lo Pedrís*!!!

Però també vam plorar molt quan el Pep de las Heras ens va deixar...

En qualsevol cas i reprement el fil, també us hem de dir, que, per estrany que us pugui semblar, no ens hem bara-

llat mai! I mireu que, els que som, tenim caràcters i edats ben diferents! Bé, mai, mai... tampoc! Però la veritat és que mai ha arribat la sang al riu!

Ah, el riu! Alerta! Que ja no deixa l'Oleguer Huguet que a Vilaplana estem molt donats a la hipèrbole! El riu! Quin riu? Si durant onze mesos és sec!!! Com seca està la llibreteta del banc de *Lo Pedrís*! Penseu que el guardó que enguany havia d'encomanar la Montse Planot a l'escultora, Mercè Bessó, com que no el podem pagar, li hem hagut de demanar al Pitxi que ens deixi el seu per fer veure que el donarem avui! Però ja us asseguro que no se'l quedarà el premiat, eh!

Ah! I voleu saber una altra cosa? Voleu que us diguem la veritat? Doncs que som l'única associació del poble,

EXCAVACIONS I TRANSPORTS
MIRALLES
SALVADÓ - MARINÉ, S.L.
Horts d'en Serra
Partida la Boella, Polígon 6, n.130
Tels. 977 816 489 - 665 562 648
43365 - **ALFORJA**
mirallesalforja@salvadomarine.com

Cal Còbit
CASA RURAL - VILAPLANA
Carrer Major, 30 - Tel. 693 058 936
info@calcobit.com - www.calcobit.com

SUBMINISTRAMENT DE PAPELERIA
MATERIAL D'OFICINA E INFORMÀTICA

C/ Cornudella del Montsant, 39
Pol. I. Agro Reus 43206 REUS
Telèfon 902 023 390 - 977 327 350 Fax 977 124 014
comandes@cr4.cat - www.cr4.cat

de tota la història de Vilaplana, que no fem un àpat sense pagar-se'l cadascú de la seva butxaca! Ni per a sopar un dia a l'any no hi ha ni un duro, perquè s'han de comprar segells per als subscriptors que reben la revisteta per correu, o perquè falta tinta per imprimir! Res! Al final: ben pelats! Potser per això ningú no vol prendre'ns el *puesto* i fer la revista al seu gust!

I per repartir la revista? Ni us ho imagineu! Mai sabem quantes revistes van a cada casa... Bé, és realment impossible desxifrar les llistes de repartir! Que si aquí n'hi van dues, que si no, que n'hi van tres! Que si a aquesta casa són subscriptors, però que no paguen. I l'absentisme? Me n'efoto dels funcionaris! A vegades som dos i altres sis a repartir! Vaja! Una feinada! Una feinada perquè TOTS valtors tingueu puntualment la revista a casa, cada trimestre!

Això sí, amb l'únic que hem coincidit cada temporada és amb la tria del Vilaplanenc o de la Vilaplanenca de l'any!

Cap a finals d'agost van aparèixer les propostes de Vilaplanencs o Vilaplanenques més matineres, ben bé avançant-se als primers bolets de la temporada. I, com si un encanteri ens guiés, quan tenim la nostra Festa Major a tocar, ja hem pres la decisió final.

I enguany no ha estat diferent:

Aquest any volem valorar una tasca que s'està fent per mostrar-nos a l'exterior. És un compromís que ja fa unes quantes temporades que es va renovant i han estat diverses persones que n'han dut la veu cantant en el passat. I ara, sense oblidar-nos d'aquestes persones que han precedit el nostre personatge i que han contribuït a fer gran aquesta Festa, volem premiar una altra persona que ha fet molt perquè la nostra gent s'hi senti valorada, respectada i escoltada. Volem valorar una feina que no ha estat fruit d'una nit (d'estiu, més concretament...) ni de dues, i que ha aconseguit que una

producció artística tan establerta i reconeguda llueixi amb un caire més de quilòmetre zero que mai.

I, tot i que és un "individu" que el podeu trobar nedant o prenent el sol a la piscina del Casal o passejant pel poble com qui no li va res mirant d'atrapar la mica de fresca que ha fet aquest estiu, si teniu el plaer de tractar-lo aviat hi trobareu un solatge tan proper i senzill, tan de bona gent...

Perquè ha sabut recollir amb mesura i coratge el testimoni d'un espectacle tan establert i definit com el nostre Festival d'Estiu més important i reconegut, i donar-li un aire nou.

Perquè és una meravellosa encantadora de serps, a més d'una professional tremenda i contrastadíssima.

Perquè si entenem l'art com "El producte deliberat de l'organització dels elements en una forma que apel·la els sentits i les emocions", ella ha aconseguit mostrar-nos de prop una bona part d'aquesta proposta artística, més genuïna, més immediata, més íntima.

Perquè ha treballat de valent per donar a conèixer el que som capaços de fer els vilaplanencs i les vilaplanenques i

FESTA MAJOR

fer-nos perdre la por de mostrar-ho al món.

I perquè no us volem decebre de cap manera i no volem fer-vos esperar més, us hem de dir que us hem tornat a convocar ara i aquí per anunciar-vos que...

L'Associació Cultural Lo Pedrís té el goig d'anunciar-vos que, reunits en sessió plenària i per unanimitat de tots els seus membres, ha decidit que la Vilaplanenca de l'any, corresponent a l'edició de l'any 2025 és:

LA MERCÈ MARINÉ FERRÉ

■ ■ ■

instal art

Disseny, fabricació i muntatge de rètols. Impressió digital, vinils per a vehicles, envans, mampares i mobles d'oficina

☎ 977 76 62 89 / 619 22 66 20

📍 Pol. Ind. La Drecera C/ de l'Energia, 3
La Selva del Camp, 43470

✉ Instalart.laselva@gmail.com

🌐 www.instalart.es

📱 @instalart.laselva

LA NIT DEL PREGÓ

Acte d'Inauguració de la Festa Major

Mireia Paixà, Regidora de Festes.

En acabar els actes de lectura del Pregó i Vilaplanenca de l'any, la Regidoria de festes va presentar l'acte d'Inauguració de la Festa Major: *“Una peça de dansa i foc”* a càrrec de Gisela de Foc, amb lectura del text de Laura Mariné, *El silenci de les cases plenes*, i actuació dels Diablers de l'Espluga de Francolí.

Gisela de Foc

“Una peça de dansa i foc” a càrrec de Gisela de Foc.

El Xavi dels Diablers de l'Espluga.

Xavi, “Gisela de Foc”, Montse Argerich, Laura Mariné i Mireia Paixà.
Participants de l'acte.

QR del vídeo de
l'espectacle inaugural
de la Festa Major

El silenci de les cases plenes

■ *Laura Mariné Argerich*

I

Sobre la terra pobra, seca de ventre,
a poc a poc s'alça la boira del capvespre,
espessa, llisca entre les teules,
les dones garlen i esperen.

La vida pesa però amb els anys encara aguanten
[les cases i l'església,
s'hi aferren les herbes, s'ancoren al cor de la terra.

La boira avança entre el xivarri de la taverna,
a fora jauen les bèsties
i a dins les dones canten i esperen,
criden al cel que els falta l'aigua,
viuen del bosc, del vent i del gel.

Les dones ballen i mouen la terra,
en curen les ferides, les esquerdes, esperen,
però, esperant, la muntanya es torna famèlica
i al fer-se de dia baixen pel pedregar.

II

Baixen i al seu costat rodolen les pedres,
algunes serenes, sense escoltar les altres que resen
i ploren les tombes, les cases buides que deixen enrere.
Baixen i canten, arrossegueu les faldilles,
carreguen les nits sense lluna
i de tant en tant esbufeguen per alleugerir-se
[el pes de l'esquena.

Baixen i afinen els versos,
llegendes que no han vist els ulls però coneixen.

Canten i d'entre les mates
floreixen preguntes
quantes filles sense saber el nom dels roures
quantes netes sense veure ballar les padrines
quantes flors sense el fred del vespre.

Canten a la vida que els espera,
als camps, les valls, un regal de la terra,
d'on brolla l'aigua que no s'ha de pregar,
que inunda les basses, les rieres,
la llum que ja entra a totes les finestres.

III

Quan s'hagi mort l'última alzina
i els murs de pedra siguin un llençol de pols.
Quan la guineu decideixi buscar-se una altra casa
i amb la cua arrossegui els records,
marxaran amb ella les veus.
Quan la pluja desconegui on plou
i de tan buit el campanar ni s'escolti el gotim,
que ja no aixoplugui cap mussol.
Quan s'assequin els gorgs i de tot en quedi tan poc
[que no s'hi vegi res,
quan la gent hi recorri els camins sense saber-ne el nom.

Però encara hi retrona el silenci.
I si l'escoltes amb calma, trepitgen les passes.
Parla la boira i cruixen les pedres
de tanta força les mans que les van aixecar.
Grinyolen les portes que ara estarien obertes
i a dins les taules parades,
el fred, el foc i les eines, les dones que ballen.
Tremolen les branques els dies que enyoren les cases plenes,
però a la nit dormen tranquil·les, somien en pau, sense pressa,
perquè les vetllen els tres cingles, vigilen les feres.

Encara hi retrona el silenci
de tanta vida desbordada.
I si l'escoltes amb calma,
respira lenta la muntanya, creixen les herbes
de tantes arrels que han quedat soterrades
i aguanten el pes del que som ara.

■ ■ ■

Salvat
SERRALLERIA, ALUMINI, INOX I PVC

Polígon Industrial Borges 1 - C.
de les comunicacions, parcel·la 15
LES BORGES DEL CAMP

☎ 977 817 438 ☎ 615 222 771 🌐 www.alusalvat.net

f serralleria i alumini salvat 📷 serralleria i alumini salvat

KÖMMERLING®
DISTRIBUIDORS OFICIALS

- ✓ Tot tipus de tancaments en alumini
- ✓ Automatismes per a portes metàl·liques
- ✓ Automatismes per a portes de garatge i persianes de la llar de la marca NICE i SOMFY
- ✓ Fusteria d'alumini K.Line i fusteria metàl·lica
- ✓ Treballs amb acer inoxidable
- ✓ Finestres d'alumini exterior i fusta interior
- ✓ Portes seccionals

■ *Montse Argerich*

Tot i ser un dels majors aparadors de cine, el Festival de San Sebastián sovint aposta per produccions modestes. Enguany, tenint en compte les pel·lícules guardonades, n'ha estat un clar exemple.

La Conxa d'Or s'atorgà a **Los Domingos**, de Alauda Ruiz de Azúa, recordem, la directora de *Cinco lobitos*. Una reflexió valenta d'un tema tabú, el de la vocació religiosa en joves, avui en dia. No és un fenomen del passat. Vivim en un país on els Diumenges són dies de vermut i pollastre a l'ast però també de missa.

Una noia de disset anys es planteja l'ingrés en un orde religiós de clausura. I és que hi ha punts de reclutament de vocacions, on monges i sacerdots enrol·lats es llancen, com els voltors, a les preses vulnerables. L'adolescència ho és, necessites afectes, sentir-te especial, i això et pot portar a llocs inesperats. La Fe pot ser un pal·liatiu del dolor, i l'Orde n'ofereix la solució. Dit així fa una mica de por. No recordo on, vaig llegir que aquesta era la millor pel·lícula de terror de l'any.

Els personatges estan escrupolosament definits, transpiren de tot, rebeldia, menfotisme, absència, depravació, necessitat. Però cal destacar dues dones, l'àngel i el dimoni, cadascuna amb una atribució diferent segons la mirada. Per mi, la tieta, en realitat protagonista, tota ella amor, lluitadora contra la involució i el fracàs, i la mare superiora del convent de clausura, esplèndida en tota la seva malignitat.

El Premi Especial del Jurat va ser per **Historias del Buen Valle**, de José Luis Guerín, un retrat, en format docu-

mental, de Vallbona, un barri del districte de Nou Barris (tal com el de Torre Baró, de la pel·lícula *El 47*). Guerín, sempre amb una intenció digna per les coses, hi troba bellesa a un barri aïllat, ple de carències, però que, segons el mateix director, preserva formes de vida i de resistència singulars. Un paradís, segons els veïns, ocult, enclotat entre turons, envoltat de torres elèctriques, autopistes, vies de trens... vaja, d'entrada, desplaent.

Però realment, el passeig que ofereix la pel·lícula enganxa per la vida que s'hi viu. Quedes atrapada enmig de tanta diversitat cultural, de les converses a la séquia que recorden els tambors d'un riu guineà, del neguit per salvar quatre canyes de sucre plantades a la vora de les vies del tren, llegat d'un avi a l'Índia. S'entrecreuen dotze idiomes, diferents generacions d'immigrants, en un barri que es desmantella, també l'horta, *La Ponderosa*, la darrera explotació agrícola que queda al terme municipal de Barcelona i que encara utilitza l'aigua de l'històric Rec Comtal. D'això ara en diem gentrificació, ennobliment?, més aviat un desastre que commou.

Al Festival de Valladolid, la Seminci,

FESTIVALS DE TARDOR

Magallanes, de Lav Díaz, s'endugué l'Espiga d'Or ex aequo, amb una bona proposta estètica, fotogràfica i temporal. L'interès del director és explicar el naixement del seu país, Filipines, narrat el viatge de Fernando de Magallanes, potser no massa ben interpretat per Gael García Bernal, navegant i conqueridor portuguès, i el primer europeu a posar el peu a les illes.

Llegeixo dubtes sobre la fidelitat als fets, no tinc criteri, però tot i haver-se escrit molt sobre Magallanes sembla que es continua revisant aquest viatge a la bogeria. No crec que es pretengui una pel·lícula històrica, sinó una epopeia per reflexionar sobre el poder, la conquesta i la civilització dels salvatges. Mostrant les obsessions del navegant, el desig malaltís per la conversió al cristianisme, posa fi intencionadament al mite, ja no és un heroi. I de regal, un final pictòric, l'escenari amb les restes de la batalla de Mactán, a la platja, la imatge fixa, retinguda, estèticament preciosa, on jau mort el conqueridor.

Una pel·lícula que, sorprenentment per mi, no va rebre cap menció,

VILAPLANA

tot i endur-se el premi al Millor guió al darrer Festival de Cannes, és l'última producció dels germans Dardenne, **Re-cièn Nacidas** (*Jeunes mères*, títol original, molt més encertat que el que li ha adjudicat aquí la distribuïdora).

Segueix en paral·lel les històries de cinc mares adolescents en un centre d'acollida belga, que s'enfronten a la maternitat precoç des de diferents realitats, vides precàries, violència intrafamiliar, addiccions, abandonament... totes, històries personals d'impacte que se sumen a la vergonya d'una panxa en solitari. És cine social, que aquí mostra la lluita contra el determinisme econòmic, cultural i emocional, d'unes nenes, soles, que han d'aprendre a ser mares o decidir donar les criatures en adopció. Un destí que està escrit perquè, tal com descriuen els directors, a la vida real, bona part de les noies viuen una continuïtat generacional, repeteixen el patró heretat. La *pel·li* aposta per l'esperança en una possible millor vida, potser un desig lluny de la realitat.

Per la clausura del Festival es presentà el darrer film de David Trueba, escriptor i cineasta, que per primera vegada adapta pel cinema una de les seves obres literàries. La novel·la *Blitz* (2015) es transforma en ***Siempre es invierno***, una tragicomèdia romàntica, que per mí compleix la malastrugança que poques vegades una pel·lícula està a l'altura del llibre. Una història fàcil, d'amor, de ruptura, de buit emocional, per tots els públics i de Trueba, que es deixa veure.

I per acabar l'any, el Rec

Fora de concurs, i formant part de les pel·lícules prèvies amb què comença el Festival durant el mes de novembre, és imprescindible parlar de ***Put your soul in your hand and walk*** (*Posa't l'ànima a la mà i camina*), de la cineasta iraniana Sepideh Farsi. Documental implacable, filmat a través de les videotrucades amb la foto periodista palestina Fatma Hassouna. Un retrat salvatge de la vida quotidiana a Gaza que documenta durant un any el genocidi, fins que, un dia després d'anunciar-se la selecció del film al Festival de Cannes, és assassinada amb la seva família en un bombardeig israelià. Encara ara perdura en el record la petjada del somriure d'aquesta dona: "Tant se val si ens maten, mentrestant riurem i viurem". D'això se'n diu resili-

ència. Maleïts siguin per sempre!

Una de les projeccions més esperades va ser ***Father Mother Sister Brother***, la darrera pel·lícula de Jim Jarmusch, premiada amb el Lleó d'Or a la Mostra de Venècia. Tres històries sobre

els buits familiars, la d'un pare, un fill i una filla en un llogaret nevat de New Jersey, la d'una mare i dues filles en una caseta victoriana de Dublín, i la d'un germà i una germana, bessons, en un apartament buit de París, després de perdre recentment els pares en un accident. Històries independents, sense aparent connexió, però plenes de ressonàncies, la pausa en els diàlegs, l'humor sec, els colors, les converses en els viatges dins del cotxe, la contemplació...

Jarmusch, poeta i rocker cinematogràfic, ens parla novament sobre la condició humana, sobre el que vam ser i ja no som, amb una pel·lícula serena, elegant, on sovint no passa res, però tot és significatiu. Arrodonida amb un repartiment de luxe: el gran Tom Waits, la Charlotte Rampling, la Cate Blanchett; és una peça imprescindible.

I en la mateixa línia, la del *cine* que t'embadaleix, la darrera pel·lícula de Paolo Sorrentino, ***La Grazia***, que dona vida a un president fictici de la república italiana en els darrers mesos del seu mandat. Després dels *biopics* a Giulio Andreotti (*Il divo*, 2008) i a Silvio Berlusconi (*Silvio i els altres*, 2018), retrats

VA DE CINE

satírics a dues figures polèmiques, aquí ens presenta un polític que és tot el contrari, una persona benigna, reposada, tant que no es mulla, però que pateix i que dubta, un personatge atrapat entre la grandesa i la decadència. Compta de nou amb el seu actor fetitxe, Toni Servillo, en una interpretació magnífica, i amb una ciutat, també fetitxe, Roma.

El títol, tan encertat que gairebé seria sinopsi, combina en aquesta *pel·li* dos sentits, el component catòlic que fa referència al favor diví que et posa en el camí de la salvació (el president és catòlic practicant i té relació amistosa amb el Papa) i el de la concessió del perdó. La història gira entorn de dos dilemes morals: promulgar una llei d'eutanàsia que l'enfrontarà amb l'Església, i indultar a dues persones condemnades per assassinat. Dilemes enredats també amb la seva vida privada.

És una pel·lícula política, sobre la naturalesa del poder, però no parla de política sinó de principis, del dubte, de culpa, d'amor. I desplega tot el que Sorrentino sap fer tan bé, retratar l'interior amb una bellesa visual que et desborda. Moments brillants, amb música tecno, vistes de la ciutat des del Palau del Quirinal, *travellings* a càmera lenta, delit amb l'arquitectura i la decoració, i el millor, un Servillo encenent la cigarreta mirant a càmera. Això és gran *cine*.

VILAPLANA:

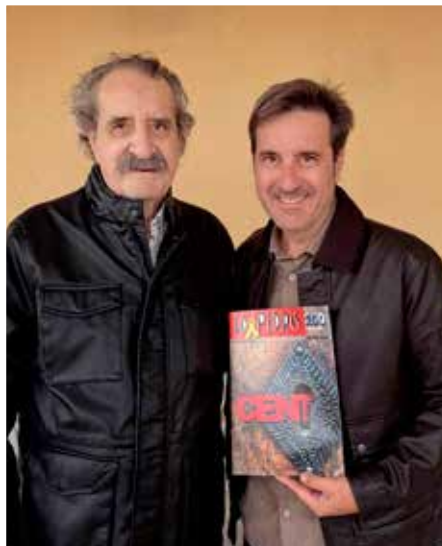
Records d'infantesa i comunitat

■ *Eduardo González Carriedo*

Vaig arribar a Vilaplana quan tenia tres anys, l'any 1969. Els meus pares havien deixat Saragossa i començaven una nova etapa vital i professional. El meu pare havia estat destinat com a metge del poble i, amb ell i la mare, ens vam instal·lar al cap de pocs mesos a la “casa del metge”, una llar que no era només un lloc on viure, sinó també un símbol d'aquella època en què la vida del metge estava íntimament lligada a la comunitat.

El metge no acabava mai la jornada en tancar la consulta: vivia al poble, en compartia les inquietuds i se sentia responsable, amb d'altres, del benestar col·lectiu. Eren temps en què els horaris anaven més enllà de la seva oficialitat, i en què es visitaven les cases de les persones que eren al llit o estaven impedides, en un exercici a mig camí entre el professional i, per què no dir-ho, el personal, dins del que no deixava de ser una relació de veïnatge.

El pare es va implicar en tot allò que estava al seu abast en el sentit més ampli. Amant del teatre des de la universitat, va muntar fins i tot una obra

amb els joves i la mainada al centre parroquial: *La muñeca rota*, d'Alfonso Sastre (una adaptació infantil i juvenil d'una obra de Brecht). De la seva etapa professional en aquells anys, ell encara recorda l'epidèmia de còlera: es va fer front clorant l'aigua amb lleixiu, una mesura imprescindible però impopular, perquè molts veïns protestaven pel gust que prenia l'aigua!

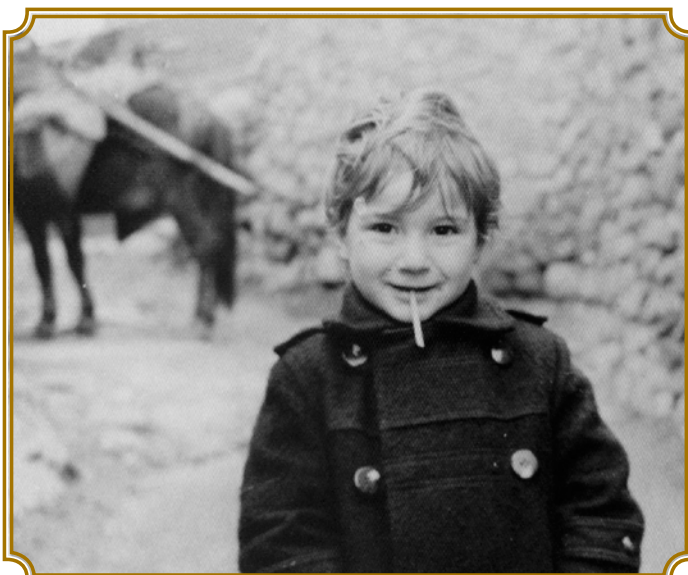
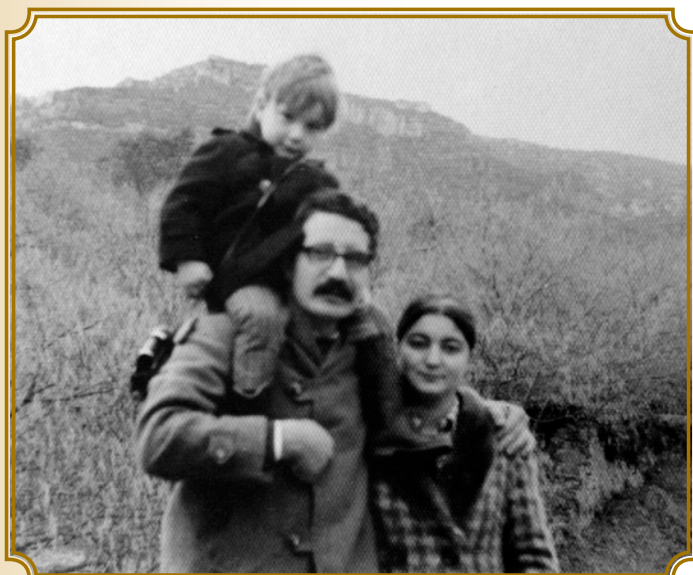
Més tard, la seva trajectòria mèdica el portaria al Pere Mata de Reus, com a psiquiatre, i la mare, administrativa, a l'escola Montsant de Reus. Els nous treballs ens acabarien allunyant del poble en el dia a dia. Tot i així, els llaços amb

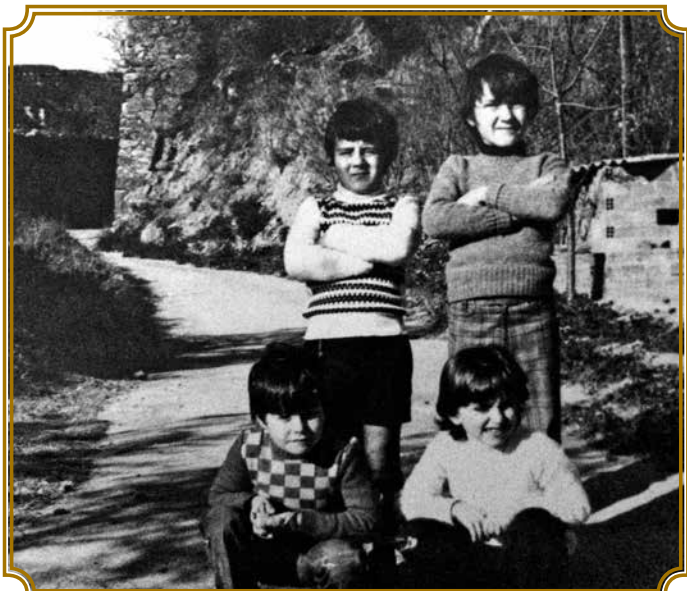
■ *Sigfrid González Pardo*

Vilaplana es van mantenir durant anys: vam arribar a llogar una casa just a sobre del bar, en la qual les estades s'allargaven molt més enllà dels caps de setmana, de manera que la vida del poble continuava bategant dins nostre.

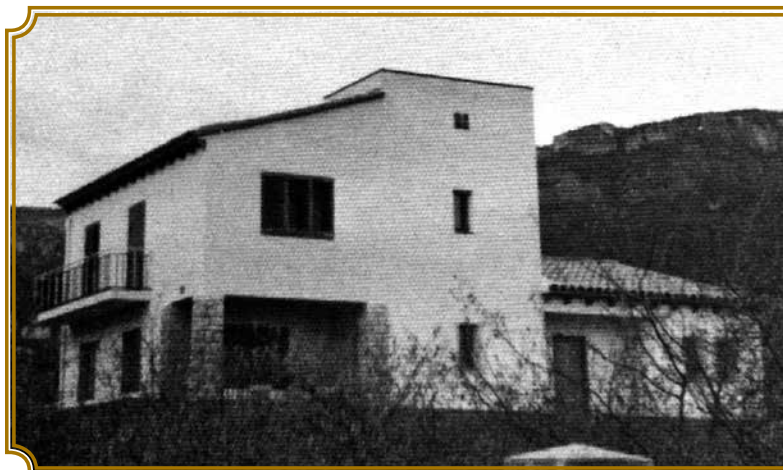
Per a mi, haver tingut l'oportunitat de créixer en aquells anys en un poble com Vilaplana és una experiència —i una sort— que marca. Aprens el valor de l'autonomia, perquè no tens els adults vigilant cada pas; et toca “treure't les castanyes del foc” i créixer a base de provar, equivocar-te i tornar-ho a provar. Aprens també el valor de la convivència natural, sense presses ni filtres, on l'aprenentatge sorgeix de l'observació i del joc, i on l'espai públic és una extensió de casa teva. I aprens també el valor del món intergeneracional: conviure amb els grans, escoltar-los, aprendre d'ells, sentir-te part d'un mosaic de generacions que es barregen a la plaça, a les tertúlies, a les festes i a l'escola rural d'aula única.

En la meva memòria, Vilaplana es dibuixa en escenes que encara avui puc reviure. El bar de l'Armando, just a so-

Darrere a peu dret, Ernest Porcà i Sigfrid González.
Davant, Armand Vall i Alexis Simó.

La casa del metge de Vilaplana, anys 70.

bre del cinema, on corriem en el descans de la doble sessió per aconseguir un entrepà de pa amb tomàquet i olives, en aquell pa de llengüet que no he tornat a tastar mai igual. Els més grans triaven el clàssic de pop picant, tota una institució. El bar era també la televisió, les partides de cartes i dòmino de la gent gran, els resultats de futbol que s'actualitzaven amb guix en una pissarra. Nosaltres, petits, bevíem Plim (fantasia de fruites) o Zuavo —amb tota la seva cafeïna— i ens sentíem part d'aquell ritual col·lectiu, que sobretot els diumenges feia olor de vermut i berberetxos.

El cinema de Vilaplana em va venir al cap de seguida en veure *Cinema Paradiso*. La sessió doble, plena de westerns i pèplums, amb el soroll del sac de closques d'avellana caient a l'estufa, alimentant el foc. Les protestes quan la cinta s'en-callava, el tacte vellutat de les butaques vermelles. El mateix local es transformava per acollir el ball de la festa major i fins i tot un futbolí, on alguns es convertien en veritables virtuoses.

Les cases dels veïns, obertes i acollidores, on podies anar a berenar o dinar sense més protocol. I les tertúlies infinites dels grans, amb sabor a coc ràpid i fruits secs -amb les avellanes sempre presents-, plenes d'històries, rialles i xafarderies. El local social dels joves, territori prohibit per a nosaltres, on els "Xitxarel·los" deixaven veure els primers discos que anys més tard ens fascinariem. Més endavant, la bodega que es va obrir al mateix carrer i, ja de més gran, el casino, nous espais que anaven enriquant el teixit social del poble.

Les botigues, carnisseries, forns i, sobretot, les persones. Cadascuna d'elles va teixir un tros del retrat d'una infància feliç. I sempre, al fons, la Mussara, amb el seu misteri. De tant en tant hi pujàvem, buscant en aquell poble abandonat una aventura que excitava la imaginació i ens despertava un respecte quasi sagrat. Potser sense saber-ho, aquelles pujades eren també un primer contacte amb la nostàlgia, amb la consciència que hi ha llocs que, fins i tot quan es buiden, continuen plens de vida per dins.

Quan penso en tot això, entenc que créixer a Vilaplana em va donar molt més que records: em va donar llibertat, responsabilitat i comunitat. La confiança de saber-te vigilat de lluny però no controlat de prop. La seguretat que, passi el

que passi, hi ha sempre una xarxa de persones disposades a ajudar.

Sí, com deia el poeta Rainer Maria Rilke: «La veritable pàtria de l'home és la infantesa», Vilaplana és un trosset de la meua pàtria. Gràcies, poble estimat, per haver-nos acollit. La mare, la **Rosa Pardo Ciprés**, ja no hi és, però nosaltres seguim pujant de tant en tant, per veure amics que ja són, literalment, família i per recordar i sentir-nos a prop d'una etapa de vida que sempre ens acompanyarà, i és que encara avui, quan torno a Vilaplana, hi retrobo aquella mirada neta de nen, la sensació d'un món sencer en un poble petit.

■ ■ ■

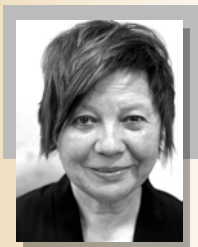
Solució al passatempo

HORIZONTALS:

- 1 - FRANCO
- 2 - CARRERO BLANCO
- 5 - ARIAS NAVARRO
- 7 - TARRADELLAS
- 9 - MILANS DEL BOSCH
- 10 - GUTIERREZ MELLADO
- 12 - BLAS PIÑAR
- 14 - TEJERO
- 16 - CALVO SOTELO
- 18 - JUAN CARLOS
- 19 - CARRILLO

VERTICALS:

- 3 - PUIG ANTICH
- 8 - FRAGA
- 11 - GONZALEZ
- 14 - PUJOL
- 18 - CARMEN POLO
- 19 - SUAREZ

■ *Magda Montlleó Llauredó*

Placa del carrer

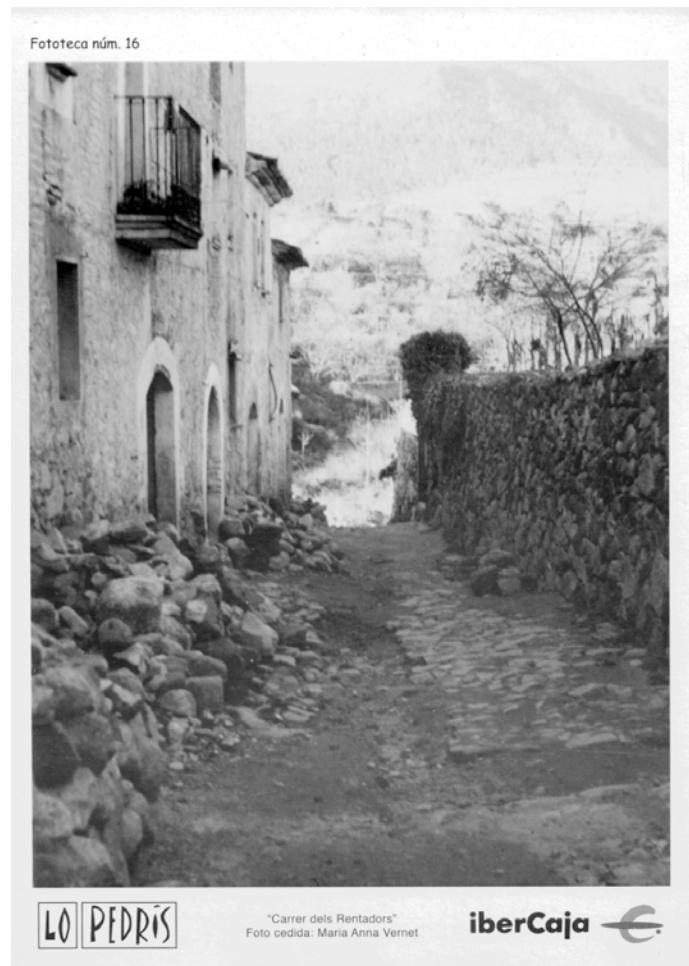
A la revista número 100 va sortir un article sobre els Carrers de Vilaplana que portaven nom de metge, però ens en vam oblidar un, el carrer del doctor Fleming.

Amb la voluntat de rectificar la garrafal errada, dediquem un article al Doctor Fleming, que deu ser el metge amb més carrers dedicats a la seva persona.

Fent una cerca, i com a exemple, trobem carrers dedicats al doctor Fleming al Baix Camp (la Selva del Camp i Cambrils), a capitals (Barcelona i Lleida) i a ciutats, (Manresa, Vilanova...).

Miquel Bruguera i Cortada, 1945, membre del Col·legi de Metges de Barcelona, va publicar: "Monuments d'homenatge, carrers i places dedicats a Sir Alexander Fleming a Catalunya", a Gimbernat: Revista d'Història de la Medicina i de les Ciències de la Salut, 2020, vol. VOL 72, P. 103-1.

Cita literal: Descriu els monuments d'homenatge, en forma d'estàtues o plaques, dedicades al Dr. Alexander Fleming que hi ha a Catalunya, així com el nombre de les vies urbanes, carrers i places que duen el seu nom en les poblacions catalanes, com a manifestacions de l'efecte i l'admiració que es té en el nostre país al descobridor de la penicil·lina.

Es compara la freqüència d'aquestes mostres físiques d'homenatge amb la que hi ha en altres països, com Anglaterra o Itàlia.

El Carrer doctor Fleming de Vilaplana, antigament era el Carrer dels Rentadors, ja que és l'únic carrer que arriba als rentadors del poble, situats al costat del riu.

pintura decorativa

Alvar Juanpere Olivé

Sant Tomàs, 60 - Tel. 977 34 29 85 • 43201 REUS
Plaça de les Províncies, 1 • 43840 SALOU
C. Jaume I, 8 • 43380 VILAPLANA
Tel. mòbil **667 273 477**
alvarjuanpereolive@hotmail.com

JOSEP MESTRE SERRALLER

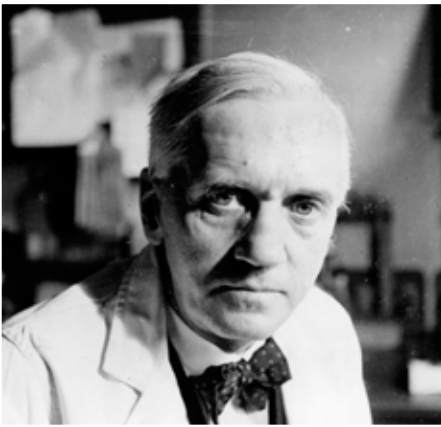
FERRO ALUMINI INOX

Tels: 977 76 82 68 - 670 45 59 04

El doctor Fleming

Jordi Serra Ferre

Alexander Fleming (1881-1955) va ser un metge i microbiòleg escocès conegut mundialment per ser el descobridor de la penicil·lina, un dels avenços més importants en la història de la medicina.

Nascut a Lochfield (Escòcia) el 6 d'agost de 1881, es va llicenciar en medicina per la Universitat de Londres i va dedicar la seva carrera a la investigació en immunologia i bacteriologia.

El seu descobriment més famós va arribar de manera casual el 1928. En tornar de les seves vacances, va trobar que una de les seves plaques de cultiu de *Staphylococcus aureus* s'havia contaminat amb un fong (*Penicillium notatum*) i va observar que al voltant d'aquest no

Howard Walter Florey

Ernst Boris Chain

creixien els bacteris. Fleming va deduir que el fong alliberava una substància amb propietats antibacterianes, a la qual va anomenar penicil·lina.

Aquest descobriment accidental va obrir les portes a l'era dels antibiòtics, substàncies que podien combatre infeccions bacterianes que fins llavors eren letals. No obstant això, Fleming va trobar dificultats per aïllar i produir la substància en grans quantitats.

Van ser els científics Howard Florey i Ernst Boris Chain qui, una dècada més tard, van aconseguir purificar i pro-

duir la penicil·lina a escala massiva, fet que va permetre el seu ús clínic durant la Segona Guerra Mundial, on va salvar milions de vides.

Per aquesta fita, Fleming, Florey i Chain van compartir el Premi Nobel de Medicina o Fisiologia l'any 1945.

Alexander Fleming va morir a Londres l'11 de març de 1955. El seu llegat, la penicil·lina, és considerada un dels medicaments més importants de la història i va revolucionar per complet la lluita contra les malalties infeccioses.

GAUDÍ

Centre de Reconeixements
Màdics - Psicòtècnics

Permisos de conduir i armes

Certificats mèdics d'aptitud esportiva

Certificats mèdics oficials

Passeig Sunyer 18 Baixos
43202 REUS

Telèfons 977 11 54 11
977 75 66 57

www.centresmedicsonet.com
reus@centresmedicsonet.com

Tramitació gratuïta de la renovació del permís de conduir

L'esperver

Restaurant

C. de l'Era 14 - **VILAPLANA**
Tel. 977 815 223 - 655 834 157

www.esparver.com
f /EsparverRestaurant

VALFRES Pinturas
pinturas y papeles pintados

SISTEMA MULTICOLOR
Más de 5.000 colores
al instante

977 31 71 54
Av. de Falset, 171 (ctra. de Alcolea)
43206 **REUS** (Tarragona)

Raons del poble abandonat de La Mussara

■ *Miquel Llimona*

I

El sol vehement aviva
l'estiu recremat a les marjades,
als murs de pedra seca,
llindars antics de vinyes i bancals
que el temps s'ha esmerçat a esborrar.
Un sol ardent es pon sobre les ruïnes,
entre camins desmemoriats
i velles cases esfondrades,
on esbarzers, bardisses i arbres
omplen l'espai ara habitat
per la penúria del passat.
El sol arrauzat se'n va
En l'incendi de cap al tard;
ja la dolça nit el ve a apagar
amb les seves mans de nacre
que desperten en l'obscuritat,
el dol, la memòria i els pesars
d'un poble abandonat.

II

La clara nit il·limitada
s'estén damunt l'ombratge
on fimbren, inquietants,
la silueta de les plantes
i les obscures capçades dels arbres.
Nit amable, perfumada
de romaní, espígol i pinassa;
dolça com l'aigua
de broll, d'estrelles desbordada
nit que tot ho asserena i calma
i fa avinent a la memòria
passejar entre les despulls de les cases
evocant tantes coses oblidades

III

Es va assecar el temps
d'abundància d'aigua.
Aspres i fatigades mans
s'hi enfonsaven a obrir la tanca
de les sèquies i escollar-la
per hortes, sembrats i arbres,
amb el pas de la tarda;
aigua inquieta i clara
que, amb un tènue balbuçig,
omplia de vida el safareig.
Runes i terres, joncs, el reblen ara,
ressecs, des que es va estroncar
la veta que venia de les muntanyes.
Però un poble no pot viure sense aigua,
ni pot pagar per la vida de les seves ànimes.
Avui la memòria encara
creu escoltar xiuxiueigs,
raucs, xipolleig i paraules ofegades.
Pur engany; és l'oreig
que corre entre els arbres,
I no la remor de l'aigua,
que de fa temps està callada.

IV

En apagar-se la vesprada
es poden oir les onades
del mar de blat on onejaven
les espigues en daurar-se.

Sentir el verd d'abril als vinyars
i el raïm madurant
al sol calent i aponenat.
Separades per murs de pedra seca,
les desvalgudes hortes
i, a distància de l'aigua, la resta del secà
que s'allunya pels bancals
i les aspres marjades al bosc guanyades.
Tot allò que amb les mans,
l'home va alçar per damunt de plagues,
sequeres o aiguats; tot allò que es va salvar
del saqueig i del pillatge.
I per anys i molts més anys va donar
al poble de beure i menjar;
en obrir els ulls ara
és terra eixorca i amarga,
recaça dels arbres
que ja han descuidat de fruitar.
Terra cremada per un sol despietat;
terra que l'home i l'aigua han abandonat.

V

Perviu, a pesar dels anys,
el quadern de deutes mai saldats:
Tantes lliures de pa blanc
medicines, sucre i sal,
llibres d'estudiar,
i algun remei per l'ànima.
Però, a qui es pot reclamar
un deure de fa tants anys?
Quan es van haver de pujar
set infants i dos no van arribar a grans;
cinc boques per alimentar,
tantes ànimes a qui ensenyar
a llegir i escriure i comptar.
Nits amb la febre rondant
i l'angoixa de que no pogués arribar
el metge, per camins tan escarpats
Abans que la malaltia no reclamés un infant
a compte dels impagats.
Tants deutes i tan poc per pagar.
De justícia hauria estat
descomptar el menjar, els remeis,
el miserable sou del mestre
i tants desfici i afany i tantes vetlles.
Front als deutes tot s'hauria d'haver anotat.
Però ara, passats tants anys.
Ara, per passar comptes, s'ha fet tard.

Dibuix d'Adela Blasi

LA MUSA

VI

Però en un poble oblidat entre muntanyes,
unit per un corriol estret a la plana,
que lliga la terra dolça amb la terra aspre
i que s'enfila entre pedres i fondalades,
el dol no hi pot durar gaire;
per molt que el dolor deixi pòsit en l'ànima.
El pesar es paga amb l'ansia,
amb marges i rostolls cremats
i blasfèmies i pecats
que queden per sempre
a la pedra gravats.

VII

Com un sortilegi, ve la nit, d'enamorada;
Sembrada de remors i tonades,
entre els rostolls i les vinyes blaves.
La nit que les lluernes fan brillar.
Tèbia i clara, manyaga com l'alba;
una nit d'estiu com no n'hi ha altre.
Serena nit que corprèn i encanta
-a tanta dolçor no estàs acostumada-,
si fins els esbarzers salvatges
semblen tenir les espines de nacre.
El cel és un estany que vessa
d'estrelles; n'hi ha tantes!
És tan fina la nit que s'ajeu en la clariana,
Que per uns instants ens fa oblidar
Que som en un poble abandonat
On la vida es va ofegar per falta d'aigua.

VIII

La nit és ben viva encara,
falten un munt d'hores per l'alba
i es pot entretenir la memòria passejant
per velles senderes esborrades,
fins les runes més allunyades,
i la forma per la malesa desfigurada
dels camps i les marjades.
Per aquestes contrades van passar

les estivals vesprades,
d'amor i desig engalanades.
Viu és el seu record encara.
Costa de trobar, tal vegada,
però la memòria no s'enganya:
els grills que estenen el seu cant
per tota la nit vellutada,
la veu de l'òliba que corre
com un sospir pel frondós boscatge,
la flaire fresca de les plantes.
Tot parla de l'amor, els anhels,
el gaudi i les llàgrimes.
Tots aquests instants avui oblidats
van encendre durant anys
l'esperança que allà on la felicitat
havia florit una vegada, podia sempre
tornar a germinar.

IX

En aquesta posta estival
que agonitza rere les muntanyes
i les ombres blaves de les serralades,
els vells s'asseuen a jugar
les últimes cartes de la baralla;
d'esquena al mur de pedra descarnada,
ara caigut, que separava l'església
de l'humil fossar.
La memòria els deixa jugar en pau
com si les seves hores
ja no tinguessin importància.
I, amb tot, van ser ells qui van carregar
les parets de pedra seca
per deslliurar les terres
de les seves faltes,
i van esgraonar els bancals
i van plantar tants arbres;
van treballar la terra amb les mans
fins que l'ànima va aguantar.
Alguns, pocs, han arribat
a temps per ser enterrats
en aquest cementiri abandonat.
Tots els altres hagueren de marxar
l'any que l'aigua va deixar de brollar.

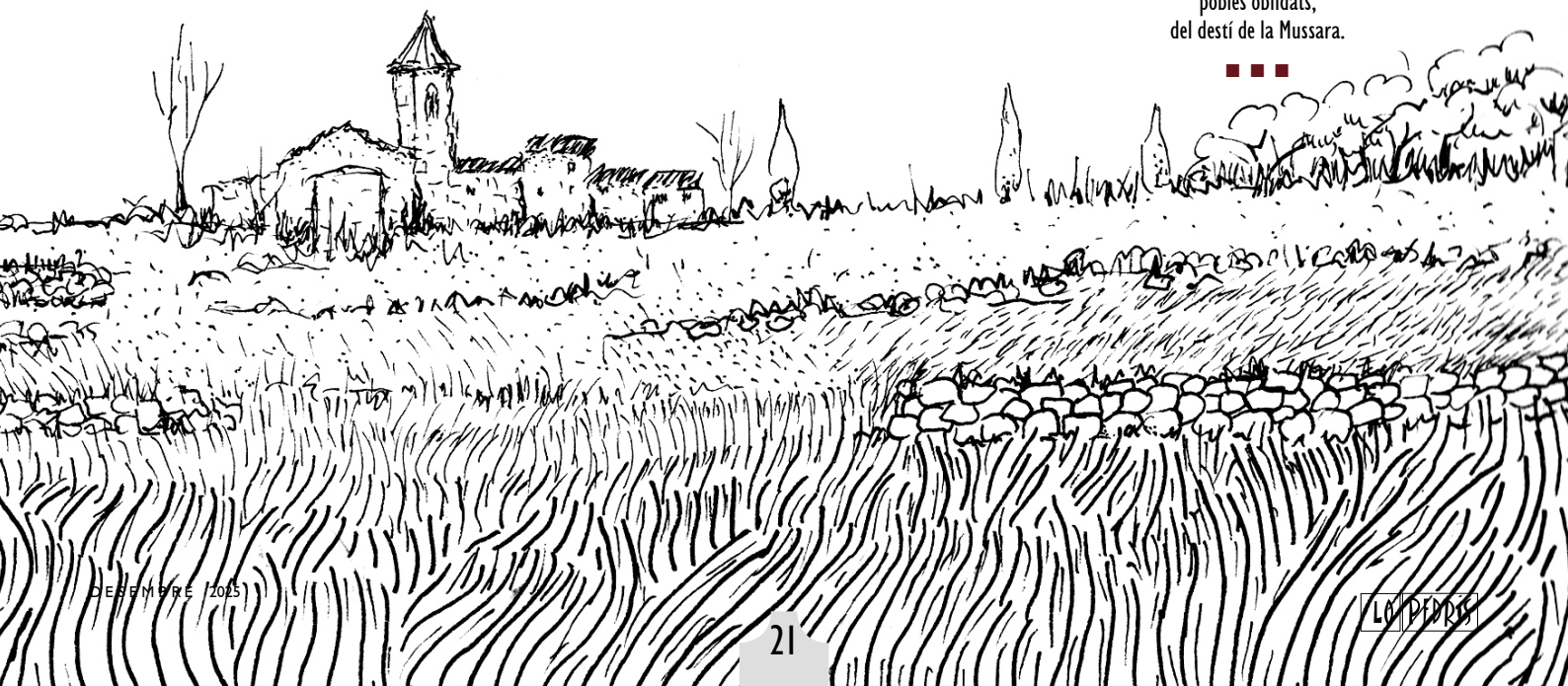
POESIA

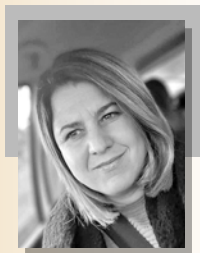
X

La memòria es queda contemplant
la última partida de cartes
que, abans d'acabar, s'esvaïrà
a les aigües de la matinada;
ja l'oblit es cobreix les espatlles
amb un xal de recança; és l'hora
única i fresca de l'alba. Aviat
un sol de foc ardent
brotarà entre les muntanyes
i deixarà una taca de sang
en el vel de núvols blancs.
Sol, de tant estiu, malalt,
terra cuita i recremada,
amb el nou dia torna la Mussara
a ser tornaveu d'un poble abandonat
a qui la penúria d'aigua
i la poca renda que donava
el conreu dels camps
a mort van condemnar.
I ara la memòria calla
i espera l'hora de marxar
quan totes les ombres
que han estat desvetllades
tornin en pau a descansar.

Epítet

Sotmesa la nit, s'ha encès la matinada
per tot l'horitzó de les serralades
i la llunyania del mar.
És la gràcia de la llum, l'alba,
quan tot torna a començar. Però ja no queda
res, ni ningú per despertar a la Mussara.
Em demano què va dur als homes
a abandonar terres i cases
i deixar mitja vida, abans de morta, aquí enterrada.
L'aigua? L'esforç mai recompensat
per fer la vida suportable i la terra feraç?
O aquesta desmemòria que s'escampa
Per la indiferència insalubre de l'aire?
Qui sap si l'immerescut desaire
amb què el món s'ha desentès,
com en tants altres
pobles oblidats,
del destí de la Mussara.

Lidia Lafarga

Gerontòloga Social
Treballadora Social
Màster en Neuropsicologia Clínica
Docent

El deteriorament cognitiu en la vellesa

Quan parlem d'envelliment normal, cal considerar que aquest procés es pot donar de manera diferent a cada persona. Encara dins aquesta etapa es poden distingir problemàtiques diferents de la tercera edat, la quarta edat o vellesa avançada i els *oldest old* o *longeus*. Aquest darrer grup correspon a les persones majors de 90 anys que conformen les porcions més altes de la piràmide poblacional. Aquestes "edats de la vellesa" admeten formes singulars per pensar la vulnerabilitat en termes dels factors de protecció i risc. Entre aquests últims destaquem aquells que limiten la capacitat funcional, però també les pèrdues a l'entorn familiar, context ocupacional i psicosocial.

El patró clàssic d'envelliment considera la vellesa com a fase regressiva del cicle vital, assumint que les pèrdues en el fet biològic també es donen en el pla cognitiu. El seu fonament es troba als primers estudis de funcions intel·lectuals en els adults grans que analitzaven els canvis que sobrevenien amb l'avenç de l'edat mitjançant l'avaluació de les aptituds perceptives, motores i cognitives.

La multidimensionalitat i multidireccionalitat dels canvis en les edats avançades subratllen l'heterogeneïtat del procés d'envelliment. El concepte de trajectòries d'envelliment és de particular rellevància en la mesura que permet categoritzar les variacions per fer una aproximació més "objectiva" al seu estudi. Una d'aquestes trajectòries és l'envelliment satisfactori (*successful aging*) o l'envelliment òptim que es caracteritza per la percepció del benestar subjectiu, el bon nivell de funcionament cognitiu i físic, el baix risc de patir malalties que ocasionin una discapacitat i l'alt compromís en activitats so-

cials i productives (Rowe i Kahn, 1997, Baltes, Lindenberger i Staudinberg, 1998). En contraposició a aquesta categoria, l'envelliment patològic fa referència a aquella trajectòria caracteritzada per alts nivells de dependència i de deteriorament funcional.

Aquests modes d'envelliment expressen la variabilitat i l'heterogeneïtat derivades de les diferències en condicionants històrics, socioeconòmics, culturals i personals de l'individu. Les diferències entre aquestes maneres d'envellir es donen no només pel que fa a les habilitats cognitives, sinó que també es diferencien en aspectes com la salut i els hàbits envers aquesta, la dependència, la qualitat de vida i la possibilitat d'una participació activa a la societat.

En aquest context s'estableixen les teories *lifespan* que consideren el desenvolupament com un procés continu de canvis guiats per influències geneticobiològiques i socioculturals. Des d'aquesta perspectiva s'observa que a cada etapa del cicle vital hi ha diferències quantitatives i qualitatives dels guanys i les pèrdues i el desenvolupament es descriu com a trajectòries de creixement i disminució. A la infantesa predominen els guanys (per exemple amb l'adquisició del llenguatge) i a la vellesa predominen les pèrdues (per exemple amb l'alentiment) a conseqüència del deteriorament corporal i del seu impacte a la salut. Aquest enfocament, sustentat en un model de creixement personal, proporciona una explicació del desenvolupament que considera la vellesa com una etapa de continuïtat evolutiva i no necessàriament de dèficit. És a dir que, si bé a mesura que avança l'edat disminueix la proporció de guanys respecte de les pèrdues i es redueixen els recursos interns i externs, el desenvolupament no s'atura a l'edat adulta, sinó que pot continuar fins a edats avançades.

■ ■ ■

ASSOCIACIÓ
DE JUBILATS I
PENSIONISTES
DE VILAPLANA

C. del Casal, 3

Alexis

PINTOR D'ESPAYS & MATERIALS

Carrer de Sant Isidre, 4 ★ 43380 VILAPLANA
Tel. 676 796 439 ★ simoalexis806@gmail.com

XXXV FESTA D'HOMENATGE A LA GENT MÉS GRAN

Homenatge a les àvies i als avis de més de 80 anys

El diumenge, 26 d'octubre, ens vam aplegar una seixantena de persones, entre les àvies, els avis i els acompanyants, per a celebrar la 35a edició de la Festa Homenatge a la Gent més Gran.

El dinar de la celebració, va anar a càrrec del bar del Casal i el vam fer a la Sala del Casal.

Després del Dinar, el Gerard Moreno ens va oferir un concert d'Havaneres (clàssiques i més modernes), Cançons de taverna, Boleros i altres cançons, que tenien molts anys ("La Paloma", "De colores").

Mentre fèiem el concert jugava el Barça i aquest fet va condicionar el nos-

tre esdeveniment, sobretot per als més futbolers.

Com és habitual, totes les àvies i els avis van rebre el detall d'una planta, tant els que van assistir al dinar, com els que no.

Vam gaudir tots d'un dia molt agradable.

La Txell, la Júlia, el Martí i el Josep Maria són a Napapiiri Rovaniemi – Finlàndia (Cercle polar). (1-12-2025)

El Martí i la Júlia, a Finlàndia, amb Lo Pedrís.

La Maria Cinta Prades i la Núria Prades són a Amsterdam, al costat de l'escultura de l'Anne Frank. (9-12-2025)

SORTIDA CULTURAL AL DELTA DE L'EBRE

El dia 23 d'octubre, l'Associació de Jubilats i Pensionistes de Vilaplana, i organitzat pel Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Camp vam visitar el Delta de l'Ebre.

Vam sortir de Vilaplana a 2/4 de 8 del matí, 38 jubilats i jubilades, esperant poder passar un dia esplèndid. Vam passar per Riudoms, on van pujar 20 persones més i així vam omplir l'autocar. A mig trajecte ens vam aturar a esmorzar a l'Estació de Servei de l'Hospitalet de l'Infant.

Arribats al Delta vam pujar al Mirador de la Casa de Fusta on es pot veure tota la Llacuna de la Tancada i una gran quantitat d'aus de tota mena: flamencs, gavines, cors marins... Vam veure algunes barraques antigues amb la coberta vegetal i al fons, molt lluny, es distingien les Salines de Sant Antoni i alguns camps on hi havia bous pasturant.

Després, l'autocar ens va portar a la Llacuna de l'Encanyissada, que és la més gran del Delta i es troba dins el Parc Natural, al costat dret del delta, entre Amposta i Sant Carles de la Ràpita. Fa unes 900 hectàrees i té una profunditat mitjana de 90 cm.

El passat mes de setembre, ja s'havia fet la sega de l'arròs i actualment els camps estaven negats d'aigua i alguns estaven llaurats i altres no.

Finalment, vam poder fer a peu, un camí d'uns dos kilòmetres, que passa

Camp d'arròs, segat.

Camp segat, llaurat i negat d'aigua.

Mirador de la Guardiola

*Vista de la Llacuna,
des del Mirador de la Guardiola*

pel costat de la Llacuna, fins al Mirador de la Guardiola, una mena de "Torre de Babel", tota de fusta, des d'on es tenia molt bona visió cap a tots els costats. Cal remarcar que vam quedar molt satisfets del Guia, que ens va acompanyar durant tot el trajecte pel Delta de l'Ebre, amb bons coneixements, anècdotes i explicacions.

Finalitzada la visita guiada ens van portar al Restaurant Ca la Nuri, on vam degustar un menú esplèndid i tot seguit un animat ball, i cap a 2/4 de 6 de la tarda, vam pujar a l'autocar i cap a casa.

Va ser un dia magnífic que vam disfrutar amb molt bona companyia i bona harmonia.

Al Restaurant de Ca la Nuri.

FESTA DE LA CASTANYADA

Al mes de novembre, concretament el diumenge dia 9, a les 6 de la tarda, l'Associació de Jubilats i Pensionistes de Vilaplana va convidar a tots els seus associats a celebrar la Festa de la Castanyada.

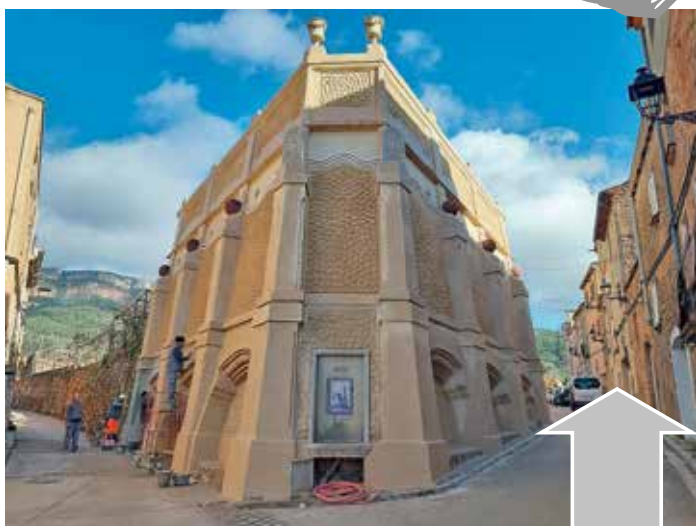
Una setantena de persones, a la Sala del Casal, vam gaudir d'un berenar esplèndid que va consistir en, pa amb tomàquet amb pernil, embotits i formatge, acompanyat d'olives per a picar. No hi podien faltar les Castanyes, que estaven calentes i molt ben torrades, i els panellets, que de tants com n'hi havia, no ens els vam poder acabar.

I per beure, refrescos, aigua, vi i cava. I amb el cava, les Mimoses!

Els membres de l'Associació que hi vam assistir, vam gaudir d'una bona tarda, amb molt bona companyia.

EL PULSÒMETRE

PUJA

La restauració del Dipòsit vell d'aigua

La restauració que s'ha fet a un dels pocs monuments històrics que tenim a Vilaplana, fet amb gran rigor i amb molt de criteri.

La Redacció

Els talls de subministrament elèctric i els problemes d'Internet

Tot sovint ens quedem sense electricitat o sense Internet o les dues coses a la vegada.

Ja sigui degut a causa de fenòmens meteorològics o a altres causes.

Silenci, canta Teresa Salgueiro

■ *Maria
Arbonès*

Estimo la cultura portuguesa. És per això que avui us proposo que tornem al cançoner portuguès amb una de les seves figures més emblemàtiques: Teresa Salgueiro (Lisboa, 1969). Criada amb les cançons d'Amália Rodrigues, va començar a cantar per pura diversió en petits locals del Bairro Alto lisboeta, on Pedro Ayres Magalhães i Rodrigo Leão, fundadors de Madredeus, la van descobrir.

Durant vint anys (1987-2007) fou la veu inconfusible d'aquest grup que va marcar una època fusionant la música i la cançó popular portuguesa, sobretot el fado, i influències clàssiques i contemporànies.

La veu extraordinària de Salgueiro esdevingué el senyal d'identitat del conjunt, capaç de transmetre amb gran delicadesa el sentiment profund i melangios de la saudade portuguesa. De fet, el mot portuguès "salgueiro" vol dir salze, en català, un arbre que, amb les seves branques ploroses, simbolitza la melangia.

El 2006, Teresa Salgueiro va publicar 'Obrigado', el seu primer àlbum en solitari, tot i que encara formava part de Madredeus. Abans d'comiadar-se del grup l'any següent (juntament amb José Peixoto i Fernando Júdice), encara va gravar 'Você e Eu' i 'La Serena'.

A partir del 2007 Salgueiro va emprendre el seu propi camí, però sempre amb músics sensacionals que han acompanyat la seva veu única en noves aventures sonores: Caetano Veloso, Gilberto Gil, Josep Carreras o Carlos Núñez.

El 2012 publica 'O Mistério', un disc que marcava una nova etapa creativa, i quatre anys més tard 'O Horizonte', un treball que consolidava el seu uni-

Teresa Salgueiro

vers musical més íntim i personal, i del qual us recomano escoltar "O Vento". El 2016 va treure 'La Golondrina y el Horizonte', un disc amb cançons mexicanes i llatinoamericanes pensat per enfortir la seva connexió amb els públics d'aquelles regions.

■ ■ ■

A veure si saps on és?

Foto de **Jordi S. Benet**

A *Lo Pedrís* núm. 101, va sortir el pany de la porta del número 18 del Carrer de l'Era.

El vau reconèixer?

A *Lo Pedrís*, núm. 102, tornem a posar el detall d'una altra porta del poble.

A veure si sabreu de quin porta es tracta i en quin carrer es troba.

Al poble, tenim elements especials, que tenen valor i història. És important que els reconeguem, que els valorem i que sapiguem on són.

Pere Elias

La cançó Havanera del Camí suscita entusiasme pel seu peculiar origen: Quan jo tenia deu anys caminava sovint vint quilòmetres per poder contemplar el mar.

Orfe de pare, aquella malifeta la feia d'amagat de la mare, fins que em va enxampar la veïna en una de les escapades.

Aquells embadaliments de la infància, tornaria a reviure'ls en recórrer a peu, per primera vegada, el Camí de Sant Jaume des de França fins al cap de Finisterre.

El meu vehement desig per veure l'oceà Atlàntic em va proporcionar sensacions semblants a aquelles que ja havia gaudit d'infant a la mar Mediterrània; de resultes d'això, se'm va ocórrer escriure la lletra de l'única havanera dedicada als Camins de Sant Jaume, la qual va ser traduïda a l'euscar pel poeta i traductor Xabier Kintana, secretari de l'Euskaltzaindia; al portuguès pel filòleg i traductor Carlos Ascenso, catedràtic a la Facultat de Lletres de la Universitat de Coïmbra; al francès per la traductora Anne-Marie Gonzalez; a l'italià per la traductora Cosima Vergari; a l'alemany per la traductora Rosa M. Garcia; i a l'anglès per Joaquim Mallafrè, professor de llengua i literatura catalanes a la Universitat Rovira i Virgili i traductor de la novel·la *Ulisses* de James Joyce i altres. Premi Nacional de Literatura i Creu de Sant Jordi 1998.

Pel que fa a la traducció al gallec, a l'occità i al bable, en soc l'autor. La música la va compondre Josep Casanovas, autor de sardanes, sarsueles, i de la marxa nupcial de la reina Fabiola. Les adaptacions per a cor són obra de Josep Enric Peris.

Versats musicòlegs manifesten que la cançó Havanera del Camí és la síntesi d'una música planera que es fa escoltar. Tant de bo les directores i directors d'orfeons i corals que argumenten les possibilitats que té a redós del Camí més universal, n'assumeixin el compromís d'encimbellar-la. Si més no, corals estrangers se n'interessin força.

L'Havanera del Camí ha estat cantada a Alcoi, per la coral Polifònica Alcoiana; a Vigo, i en llengua gallega, per la Coral Amadeus; i en euskera, amb el títol Bideko habanera, per la Coral Paz de Ziganda. La traducció a l'euskera la va fer el poeta Xabier Kintana de l'Euskaltzaindia i l'arranjament va anar a càrrec de Sergi Moreno- Lasalle.

D'altra banda, cal afegir que amb anterioritat vaig col·laborar com a lletrista del compositor Joan Andreu i Garriga, fins al seu decés, en les obres següents: Amor meu, bolero gravat per Els pescadors de L'Escala; Noieta de Cambrils, balada gravada pel Grup Gavina; Himne del Club Natació Reus "Ploms", gravat a la ciutat de Valls; i sardana Amic Carulla, la versió per a cobla fou estrenada per la Juvenil de Bellpuig.

La Cobla-Orquestra Internacional Maravella, La Principal de La Bisbal, La Selvatana, Janio Martí i altres ens interpreten sardanes.

HAVANERA DEL CAMÍ

Lletra:

Pere Elias i Montornès

Música:

Josep Casanovas i Marca

Per un camí no gens feixuc
vaig anar a Compostel·la,
el cel em feia d'aixopluc
i el cor fort de caravel·la.

Esperonat pel vent del nord
entre bedolls, roures i pins,
per fi vaig arribar a port
havent partit de terra endins.

Les ones s'estavellaven
contra les roques del vell far,
i les dones mariscaven,
aprofitant la baixamar.

Un trajecte meravellós
fins al cap de Finisterre,
que feu sentir-me molt joïós,
tramuntant de serra en serra.

A les envistes de la mar
vaig recordar amb nostàlgia,
quan m'escapava de la llar
vers la Mar Mediterrània.

Aquella dèria d'infància
per sort la vaig recuperar,
fent la ruta mil·lenària
que desemboca a l'oceà,
a l'oceà, a l'oceà.

DIADA DE SOLIDARITAT ANIMAL

De sobte, aquest estiu saltaven totes les alarmes. Des del BANC DE SANG ANIMAL llençaven una crida desesperada: NO TENIEN RESERVES DE SANG FELINA. Això volia dir que molts gatets malalts o accidentats es podien quedar sense l'ajuda vital que tant necessitaven. Així que des de MUSSAGATS VILAPLANA vam decidir que havíem d'ajudar. D'aquesta manera, allò que en principi era un motiu d'angoixa es convertia en un exemple preciós d'amor i solidaritat.

El dia 13 d'octubre, setze petits herois de quatre potes, feien acte de presència, acompanyats de famílies, cuidadors i voluntaris, disposats a compartir una mica de la seva pròpia vida per salvar la vida dels altres. Alguns venien de cases plenes d'amor, d'altres provenien de colònies felines on de la mà

dels voluntaris de MUSSAGATS havien trobat la protecció i l'amor que necessitaven tots ells, però demostraven una valentia admirable. Sense paraules, sense entendre el perquè, però... fent possible un acte immens.

A més, al cap de pocs dies, cada gat rebia una analítica completa. Gràcies a això, es detectaven tres casos de *Mycoplasma*, una infecció parasitària que pot passar desapercebuda, però que afecta els glòbuls vermells provocant anèmia i, en conseqüència, pot acabar desencadenant en altres problemes greus de salut. Així, aquests tres gatets podien començar immediatament el tractament antibiòtic adequat. Aquest fet posava en valor un altre gran benefici d'aquestes campanyes: la prevenció i detecció de problemes de salut. Al final tres vi-

Senyalització del lloc on es feia l'extracció

Les veterinàries del Banc de Sang Animal, amb el Bobi i el Bebé

**AUTOESCOLA
LA SELVA**

LA TEVA AUTOESCOLA AL COSTAT DE CASA

📍 Av. Puig i Ferrer, 29 - Baixos
43470 - LA SELVA DEL CAMP (Tarragona)
☎ 977 844 154
✉ aelaselva@gmail.com

**REALE
ASSEGURANCES**

Agència Reale Selva del Camp

📍 Av. Puig i Ferrer, 29 - Baixos
43470 - LA SELVA DEL CAMP (Tarragona)
☎ 977 844 154 // 630 655 077
✉ arselvadelcamp@reale.es

La Moon

El Tommy

Els tubets per a les analítiques

El Mutxi

Omplint les bosses de les extraccions

des més que, sense voler-ho, també eren salvades aquell dia.

La jornada va ser plena d'emoció, mirades tendres, mans que estimen i acaronen, gats que confien i la sensació compartida de què aquell dia havien passat coses molt importants i molt boniques.

Des de MUSSAGATS volem donar les gràcies de tot cor a les famílies, als cuidadors, als voluntaris i a l'Equip de Veterinaris del Banc de Sang animal, que ho van fer possible. Però sobretot, volem agrair de manera immensa als autèntics protagonistes d'aquesta història, el **NÚVOL**, el **DARIL**, la **NEGRETA**, el **GAS**, la **TACA**, la **BIELA**, la **TAMMY**, el **TOMY**, el **BEBÉ**, el **BITXO**, l'**APOLO**, la **MOON**, la **MIXETA**, el **BOBI**, la **NINETA** i la **MUTXI** per demostrar-nos que la solidaritat no té espècie, ni mida, ni veu; només té cor.

MOLTES GRÀCIES!!!

Genís Torres Aymamí, S.L.

CONSTRUCCIONS I OBRES

Carrer Major, 60
Tel. 977 81 51 29
43380 VILAPLANA

Instal·lacions UF

- Electricitat, Gas, Aigua.
- Calefacció i Aire condicionat.
- Aprofitament d'aigües grises i pluvials.
- Energia solar fotovoltaica per usos agrícoles.

<http://www.usuaris.tinet.org/ijfega/inici>

Jordi Fernàndez Llorens
instaljf@tinnet.cat
Tel. 620 272 212

VIALMA SAT

Esclofolladora d'avellanes

Jaume Salvat Salvat
C. Major, 14
43380 VILAPLANA
Tel. 977 81 50 13
salsa@maptel.es

LA VALL SOSTENIBLE I ELS TALLERS DE “BORRAINA”

■ *La vall sostenible*

L'Associació ecologista La Vall SoStenible ha programat per aquest 2025 un cicle de 3 tallers sobre: “Plantes silvestres i el seu aprofitament a la cuina”. Els tallers han tingut una durada de 3 hores, ja que consten d'una sortida etnobotànica on s'identifiquen les plantes i una segona part culinària, en la qual s'utilitzen les plantes recol·lectades per a l'elaboració d'alguna recepta.

Amb aquests tallers hem intentat recuperar el saber tradicional per incorporar-lo en la nostra alimentació i salut.

L'entorn rural representa una magnífica oportunitat per poder aprendre i incorporar en el nostre dia a dia tot allò que de forma habitual s'havia preservat

abans que apareguessin les indústries i se n'apoderessin. Sovint, la pèrdua d'aquests coneixements i d'aquest “saber” és una porta oberta a allunyar-nos cada vegada més (sovint sense ser-ne conscients) d'una alimentació més natural i és així com passem a ser una fidel clientela de les indústries de l'alimentació, la dietètica o la farmacèutica.

Aquests tallers s'han portat a terme en els tres pobles (L'Aleixar, Maspujols i Vilaplana) i en tres moments diferents de l'any i hem pogut descobrir la botànica de cada lloc i ampliar el coneixement per aplicar-lo al nostre dia a dia. Així mateix, hem fet un petit pas en la qüestió de la sobirania alimentària, ja que no és cert que abans la gent mengés més plantes silvestres per bresa, o com a mínim no és una veritat

absoluta. La gent menjava més plantes silvestres senzillament perquè les coneixia i això és el que volem recuperar en aquesta primera roda de tallers amb “Borraina”.

Més endavant potser podrem realitzar altres tallers amb elles, ja que tenen una oferta àmplia de temes: plantes medicinals, cosmètica natural, reconstituents per esportistes, malbaratament alimentari...

Tot seguit incorporem en aquest article l'entrevista que la Vall SoStenible ha fet a L'Elisenda i la Viola.

ENTREVISTA A BORRAINA

(LVS - La Vall SoStenible
V- Viola / E-Elisenda)

LVS: Des de quan us dediqueu a fer aquests tipus de tallers?

V-E: Fa uns tres anys.

LVS: Com neix aquesta inquietud?

V: Per mi és una herència de l'àvia. Quan jo era petita en vaig aprendre d'ella, després la inquietud de saber-ne més i poder-ho transmetre, m'ha fet continuar.

E: En el meu cas l'interès i curiositat per conèixer els cicles naturals i les propietats medicinals i culinàries de les plantes, així com les ganes d'empoderar-nos en aquest camp, m'ha portat fins aquí.

LVS: On heu après tot el que sabeu?

V: Ja des de petita la meua àvia em va introduir molts coneixements,

Cultius Mediterranis
Agricultura ecològica i paisatgisme

“Sostenibilitat respectuosa amb l'entorn i el medi.”

ORIGEN VILAPLANA

602 43 72 57
www.cultiusmediterranis.cat
info@cultiusmediterranis.cat

Venda de proximitat

Cultius Lliures, Avellanones Felices.

VILAPLANA

després vaig viure uns anys a Itàlia on vaig conèixer moltes "àvies" que em van aportar la seva saviesa. He fet llibres de cuina i he treballat en periodisme sobre temes culinaris, també he treballat amb diverses associacions fent difusió de coneixements per retornar les plantes silvestres al plat.

E: M'he format d'una manera molt autodidacta i assistint a molts cursos i formacions per *empapar-me* bé de coneixements. Tant aquí com a França hi ha molta documentació editada que es pot consultar i de fet, en els nostres tallers, mostrem molta bibliografia.

LVS: On teniu el vostre obrador?

V-E: Aquesta pregunta ens serveix justament per explicar-vos que fa molt de temps que estem batallant per a tenir un obrador compartit. Fa dos anys que estem a la "Taula de la sobirania alimentària" de Reus i estem insistint en aquesta idea perquè pensem que cada comarca n'hauria de tenir un i poder-lo compartir amb pagesos, petites empreses com la nostra o altres realitats productores per fer un projecte real d'economia circular i poder traslladar directament els aliments del camp a la taula, però de moment encara no el tenim.

Nosaltres fem servir algunes vegades un obrador que hi ha a Montblanc,

però realment ens suposa un esforç afegit. Per això seguirem fent difusió per tenir un espai propi a la nostra comarca i des d'aquí engresquem a les persones productores i transformadores perquè entre totes sumem esforços i es pugui fer realitat un obrador compartit al Baix Camp.

LVS: Quin és el missatge més important que voleu donar a través dels vostres tallers?

V-E: Empoderament, compartir coneixement, bescanviar amb les altres persones i també un interès especial perquè es preservi la memòria antiga. És interessant recuperar aquests coneixements, tant a nivell culinari com

medicinal, així com altres usatges tradicionals. Volem retornar les plantes silvestres al plat, d'on no haurien d'haver marxat mai i aquesta és la nostra idea. És molt important per nosaltres donar el missatge que la presència de plantes silvestres a taula no és senyal de pobresa sinó que és una manera d'afegir als nostres àpats les propietats preventives que ens aporta la natura.

Per altra part, també tenim molt interès de continuar treballant per reduir el malbaratament alimentari, ja que encara n'hi ha molt; en aquest sentit nosaltres i totes les entitats que treballem en aquest sector, seguirem fent front al malbaratament alimentari perquè desaparegui.

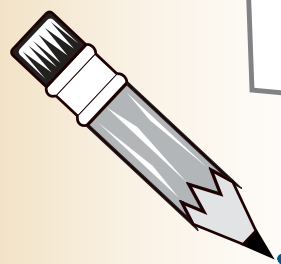
■ ■ ■

Grup de teatre de Vilaplana

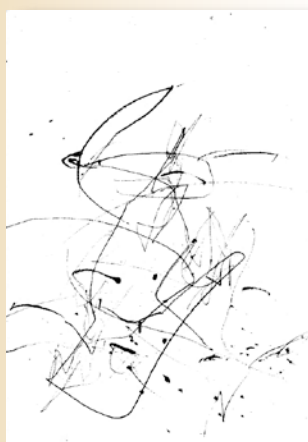

LA FRESCA

Dibuixem **EL TIÓ**

Infantil 1

■ LLUNA

■ MAR

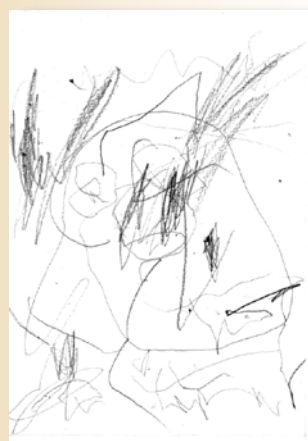
■ NAMI

Infantil 2

■ TEZAY

Infantil 3

■ VICTORIA

■ ARAN

■ CEL

■ ELSA

Les Brases
de Ca l'Olla
restaurant
Passeig de la Mussara, 8 - 43380 VILAPLANA
lesbrasesdecalolla@gmail.com
F-Les Brases de ca l'Olla
Tels: 977 782 862 - 661 793 565

Dietètiques Cabré, C.B.
peso **f**orma
ALIMENTS NATURALS I DE RÈGIM
HERBORISTERIA
CONSULTA NATURISTA
C/ dels Jurats, 19 - 43205 REUS
Tel. 977 31 52 55

FORN DE PA I PASTISSERIA
Llauradó
PA CUIT AMB LLENYA
Avda. Dr. Vilaseca 10 Avda. Joaquim Mir 11
Tel. 31 54 52 Tel. 81 50 04
REUS L'ALEIXAR

■ IZAN

■ LAURA

■ MARIA

■ TEIX

Infantil 4

■ DUNA

■ ESTEL

■ LILY

■ M CRISTINA

■ MARTINA

■ NÚRIA

Infantil 5

■ CORALL

■ GERARD

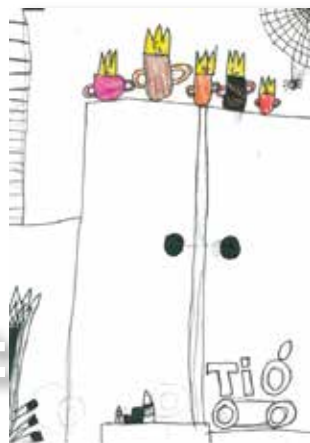

C. Casal, 3 - 43380 VILAPLANA (Baix Camp)

Ir

■ IZEL

■ ABRIL S.

■ ADRIÀ

■ ARC

■ MIQUEL P.

■ NOAH

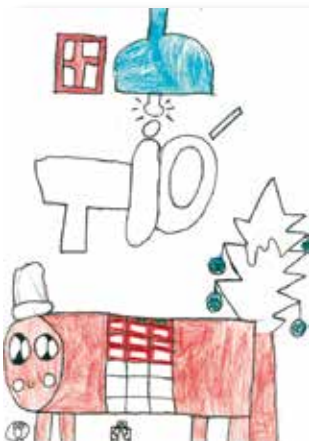

■ NURA

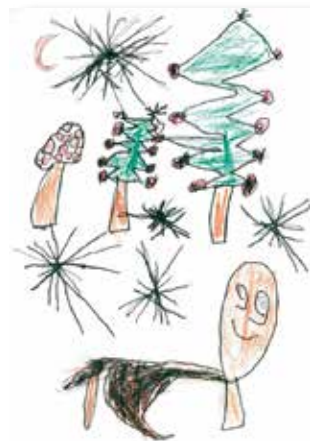

■ OLIVER

2n

■ ABRIL F.

■ ANIOL

■ FALCÓ

■ IAN

■ JANA

■ MIQUEL R.

...

CALA PEIRONA
RESTAURANT

Carrer d'Àngel Guimerà, 1 - Telèfon 977 81 51 71
43380 VILAPLANA

Naixements

Beth Bonet Borràs
(4-1-2025)

Cèlia Erra Juanpere
(12-2-2025)

Roc Roura Plana
(3-5-2025)

Roger Carcolé Cardona
(21-5-2025)

Greta Roif Juanpere
(28-5-2025)

Max Ferré Vilanova
(14-8-2025)

Cesc Domingo Altès
(10-9-2025)

Casaments

**Mireia Ferré Mateu
& Guillem Sentandreu
Sebastian**
(21 de juny)
Celebració, 13 de setembre

**Dolors Joanpere Bigorra
& Àlvar Fortuny Miró**
(22 de juny)

**Dídac Bigorra Rodríguez
& Georgina Torres
Carrera**

(21 d'agost)

**Aïda Abelló Huguet &
Jóse Martínez Jurado**

(5 de setembre)

Necrològiques

DEFUNCIONS 2024

Núria Porcà Fonollosa, 29 de desembre de 2024, (84 anys)

DEFUNCIONS 2025

- 1.- **Carme Huguet Ramon**, 10 de gener de 2025, (97 anys)
- 2.- **Isabel Vergés Traguany**, 7 de febrer de 2025, (89 anys)
- 3.- **Jaume Mariné i Ferré**, 15 de febrer de 2025, (95 anys)
- 4.- **Rosario Lozano Membrives**, 21 de febrer de 2025, (86 anys)
- 5.- **Antonio Valle Saborido**, 24 de febrer de 2025, (96 anys)
- 6.- **Agustí Ferré Vergés**, 2 de març de 2025, (65 anys)
- 7.- **Enric Prats Auqué**, 12 de març de 2025, (94 anys)
- 8.- **Encarnacion Sánchez Romero**, 28 de maig de 2025 (86 anys)
- 9.- **Carme Huguet Monforte**, 26 de juny de 2025 (74 anys)
- 10.- **Xavier Bonet Anguera**, 22 de juliol de 2025 (68 anys)
- 11.- **Albert Aragonés Salvat**, 3 de setembre de 2025 (62 anys)

Carme Serres Espasa & Elisa Fernández Muixí
(13 de setembre)

CURIOSITATS

■ *Alfred Montoro*

Començarem amb dues curiositats sobre el Papa de Roma: què significa el seu nom, i què vol dir “Summe Pontífex”. Com que venen dates nadalenques us explicaré que mai va existir la matança dels sants innocents (un altre invent de l'església). També coneixerem per què a Lleida se l'anomena Terra Ferma, i acabarem amb una anècdota d'Albert Einstein. Espero que us agradin. Bones Festes!

— **PAPA:** Són les inicials de **Petrus Apostolus Potestatem Accipiens** que vol dir “el que succeeix a l'apòstol Pere”.

— **SUMME PONTÍFEX:**

Ve de la Roma Antiga. Hi havia un càrrec religiós que era el “pontífex maximus”, el sacerdot principal. *Pontífex* ve de “pons” i de “facere”, i significa creador o constructor de ponts. *Maximus* vol dir el més gran. Juli Cèsar va tenir aquest càrrec abans d'arribar al màxim poder a Roma.

Després, Summe Pontífex es va fer servir per a referir-se al Papa com a constructor de ponts entre els déus i els homes.

— **LA MATANÇA DELS SANTS INNOCENTS:**

Atribuïda a Herodes, aquest és un episodi que mai es va produir. El relat de l'infanticidi es deu a què la literatura paleocristiana el va introduir per quadrar el relat dels Evangelis amb els llibres profètics, inspirant-se en què Herodes el Gran va manar executar a tres dels seus fills: Antípat, Alexandre i Aristòbul.

En els dos darrers anys de la vida d'Herodes va néixer Jesús de Natzaret, que Dionís l'Exigu va fixar quasi tres anys

després de la mort d'Herodes, en equivocar-se en els càlculs astronòmics que va fer l'any 525.

— **PER QUÈ A LLEIDA SE LI DIU TERRA FERMA:**

Ramon Muntaner (cronista del S. XIV) diu així: “E així Gal·lípoli en la marina és la capital del regne de Macedònia, així com Barcelona és cap de Catalunya en la marina, i en la terra ferma, Lleida.

— **ANÈCDDOTA D'ALBERT EINSTEIN:** (No està comprovada, però als anys 70 va ser molt famosa). Albert Einstein ja havia publicat la seva teoria de la relativitat, i era una de les persones més famoses del moment. Un dia, en una conferència, un periodista li va dir: Sr. Einstein, si per a tothom vostè és l'home més intel·ligent del món, per a vostè qui és el més intel·ligent? Ell va dir, el meu xofer. Tots es van quedar de pedra, i llavors Einstein es va explicar: Mirin, jo ja fa temps que he de viatjar molt i vaig contractar un xofer. Un dia jo estava molt cansat i no tenia ganes de fer la conferència, el meu xofer en veure'm així em va dir: Professor, si vol auvi pot descansar i jo donaré la seva conferència perquè me la sé de memòria, paraula per paraula, després de sentir-la tantes vegades.

Einstein va acceptar, es van canviar la roba i el xofer efectivament va donar la conferència perfectament, sense cap error. Però al final un professor li va fer una pregunta molt difícil, per a la qual no tenia resposta, i ell va dir: “Miri, aquesta pregunta és tan senzilla que el meu xofer que està assegut al final de l'auditori li contestarà amb molt de gust”.

■ ■ ■

Mercedes-Benz

The best or nothing.

AUTOLICA

Concessionari Oficial Mercedes-Benz

Nacional 340, km 248, TARRAGONA. Tel.: 97 755 42 86. Pol. Ind. Estació de Mercaderies, Parçella 1, L'ALDEA. Tel.: 97 745 18 38.

Recasens i Mercadé 13, Pol. Agro-Reus, REUS. Tel.: 97 732 60 20.

■ info@autolicatarragona.es. www.tarragonaaautolica.mercedes-benz.es

■ *Maria
Teresa
Llauradó
Anguera*

RECEPTA PER UN MENÚ FESTIU

Per Nadal hi ha mil i una receptes que ens poden acompanyar a taula i si les podem fer al forn sempre ens deixarà temps per preparar altres coses o per poder gaudir de la companyia que tinguem a taula.

Un pollastre rostit sempre fa festa i si l'acompanyem amb unes patates i moniato, encara més.

POLLASTRE AL FORN

Ingredients (per 4 persones)

- 1 pollastre sencer ben net
- Sal, oli i pebres
- Farigola, orenga i llorer secs (les herbes aromàtiques que ens agradin més)
- ½ llimona
- 1 cabeça d'all
- Panses i pinyons
- Dos talls de cansalada curada de porc (la part més blanca), o una mica de sagí
- Un got de brandy
- 1 ceba i 1 poma
- 2 patates, 1 moniato i formatge ratllat, per acabar.

Preparació

Agafem una safata de forn i col·loquem el pollastre i per la part del pit aixequem una mica la pell fins a arribar al coll i l'untam bé amb sal, pebres i les herbes aromàtiques, i posem dues

o tres prunes per cada costat i un tros de cansalada. Fem el mateix per la part de dins del pollastre on també hi posarem la llimona, els alls, les prunes, els pinyons i la cansalada. També untarem primer amb oli tot el pollastre generosament i fregarem amb la sal, els pebres i les herbes tot el tombant, el tancarem lligant-li les cuixes amb fil de cuinar i si convé també ens poden ajudar de palets plans punxents.

Posarem la ceba a la safata ben tallada a talls grans i un parell de fulles de llorer, i el got de brandy. I ja el tenim a punt per enfornar a 180 graus. El deixarem uns 45 minuts i llavors el girarem i per la part de l'esquena li farem uns talls fondos amb el ganivet, però només punxant i el courem 45 minuts més, el tornarem a girar i afegirem a la base la poma a daus el regarem amb el suc que haurà fet i el deixarem uns 30 minuts més, a 200 graus, fins que el tinguem

ben enrossit i ja el tindrem llest. No el traurem del forn fins al moment de servir.

Les patates i el moniato les podem coure en una safata a banda, pelades i tallades a rodelles, salpebrades i amb les herbes aromàtiques i un raig d'oli (només necessiten 45 minuts) Un cop cuites, farem muntanyes amb les rodelles posant-hi una mica de formatge ratllat i els hi donem 5 minuts més de forn perquè es fongui.

Els temps seran més o menys aquests, cada forn és un món, aneu controlant el coloret.

I ja ho tenim llest!

Que en gaudiu molt i que tinguem tots molt Bones Festes.

I ja sabeu que per a qualsevol consulta o comentari llauradomaria-teresa@gmail.com o a instagram @mussarafood-mtllauro

On viuran les futures generacions?

Hi ha espai per a la gent jove? Heu tingut mai la preocupació de no poder viure al vostre propi poble? Sorgeix un tema repetitiu i preocupant en les nostres converses: al poble no hi ha oportunitats per viure-hi.

A mesura que ens anem fent grans és normal pensar on volem crear una vida i la nostra llar. Som molts els joves del poble que volem quedar-nos i construir el nostre futur a prop de la família, dels amics i de les arrels que ens han vist créixer. Aquesta voluntat es veu afectada per la realitat: no hi ha habitatges per a tothom. Hi ha poques cases a la venda. Les poques que estan a la venda solen ser velles, i això comporta que s'hi hagin de fer moltes obres de reforma per adequar-les. Això dificulta molt l'accés als joves, ja que és més complicat aconseguir crèdit per a una casa que té associada moltes despeses en reforma. Sovint els bancs només financen la compra de la casa, però no les reformes posteriors, que ha de pagar el comprador amb els seus diners. En un món on és tan difícil estalviar, una persona de curta edat no té tant de capital com per endinsar-se en un projecte d'aquestes magnituds. L'opció del lloguer, la qual en alguns casos seria la inicial per als joves, també és escassa.

Vilaplana ens agrada tal com és, i no diem que vulguem fer-lo un poble gran, però la realitat és que els temps canvien i les necessitats també. Abans diferents generacions d'una família compartien un mateix sostre, i avui en dia ocupen més cases. A més, un tema que també influeix en aquesta falta d'habitatge són les cases buides que tenim al poble, on per un motiu o altre no hi viu ningú.

És cert que és un tema complex, però de totes maneres és important tenir-lo present i, si es pot, intentar buscar sortides. Esperem que Vilaplana sigui el lloc que tots volem, on hi hagi oportunitats per a tothom, per poder viure, estimar i compartir.

*Mariona Juanpere - Anna Mateu - Joana Garrido
Olga Torres - Laia Juanpere - Marina Torruella
Estela Huguet*

LA TRANSICIÓ ESPANYOLA

■ *J. Mariné Tost*

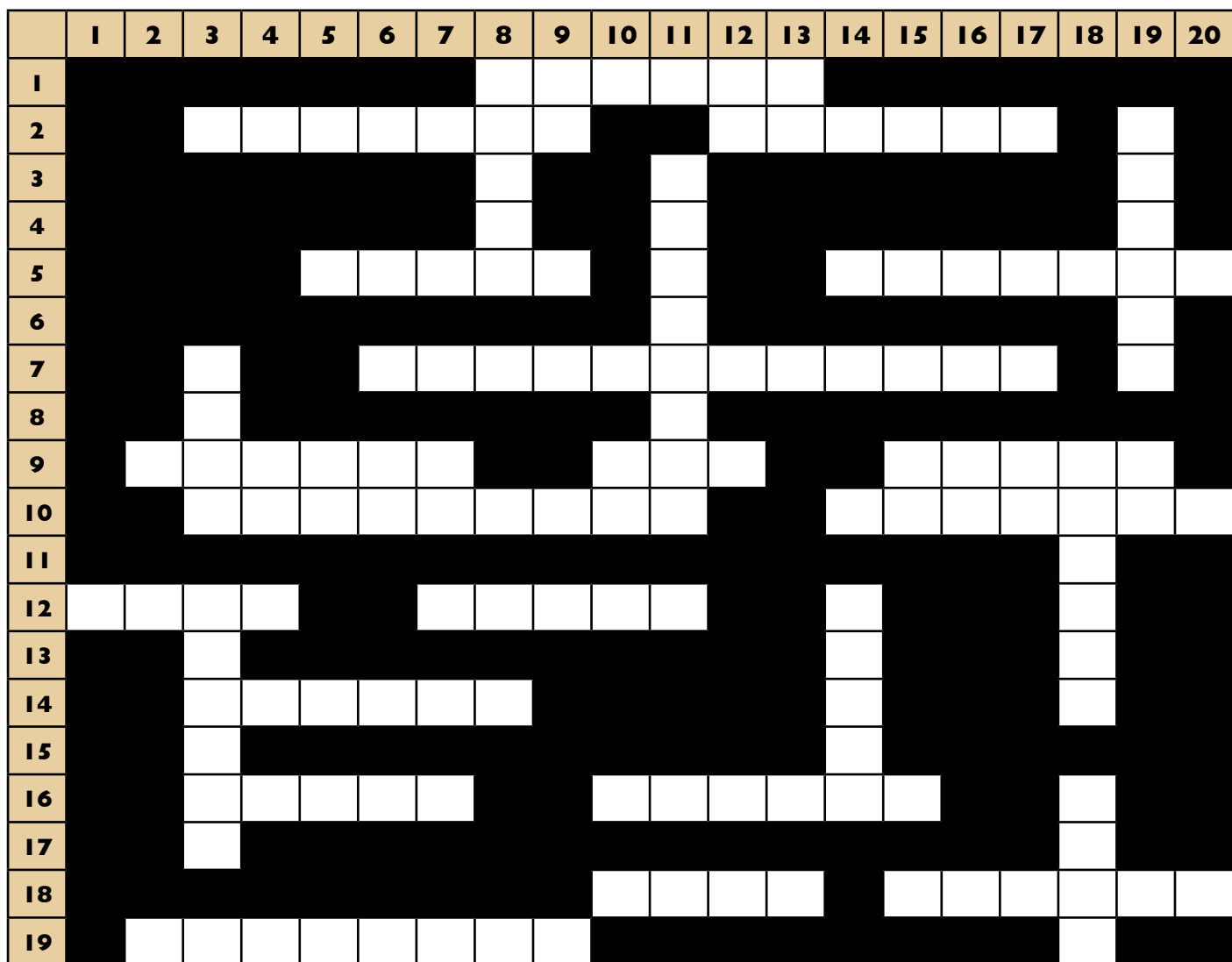
En els darrers passatempes vam celebrar els 25 anys de la revista. Avui també volem commemorar un aniversari molt especial: els 50 anys de la mort de Franco. Per això avui farem sortir una sèrie de personatges protagonistes del que es coneix com la Transició Espanyola, el pas de la dictadura a la democràcia que ara fa mig segle. N'hi ha que surten només amb el primer cognom, alguns amb el nom i cognom i d'altres amb els dos cognoms.

Els que teniu més edat els recordareu perfectament. Els més joves potser haureu de recórrer a la Wikipedia o al ChatGPT. Però sempre està bé recordar una mica la història i saber d'on venim.

* * *

HORITZONTALS:

- 1- Tots els nens cantaven que tenia el culo blanco.
- 2- Era President del Govern quan ETA el va fer volar molt amunt i va acabar dalt d'una teulada.
- 5- Un 20 de novembre va sortir tot plorós a la tele a donar la notícia que molts esperaven des de feia 40 anys.

7- Va arribar a Catalunya des de l'exili amb un "Ja soc aquí" que es va fer famós.

9- A l'intent de cop d'estat del 23F va treure els tancs a passejar pels carrers de València.

10- Militar que al Congrés dels Diputats va ser l'únic que va es va enfrontar als colpistes el 23F.

12- Si haguéssim de triar el fatxa més fatxa de tota la Transició potser seria aquest personatge, el fundador de Fuerza Nueva.

14- Ha passat a la història amb el tricor ni al cap, la pistola a la mà i la frase "Quieto todo el mundo" sortint del seu bigoti.

16- L'havien d'investir president del govern el 23F, però uns quants trets al sostre ho van endarrerir uns quants dies.

18- Alguns diuen que aquell dia ens va salvar del cop d'estat, però més aviat el recordarem caçant elefants.

19- El secretari general del Partit Comunista va ser un dels pocs que es van quedar asseguts el 23F i no es va amagar a sota de la cadira.

VERTICALS:

3- Va ser el darrer condemnat a mort i executat pel franquisme a Catalunya.

8- Ministre franquista que es fa fer un bany a la platja de Palomares i que després va fundar Alianza Popular.

11- Socialista que a l'època de Franco es feia dir Isidoro i que després va ser President del Govern i ens va portar a la OTAN.

14- La Trinca deia que 23F el rei el va trucar i li va dir "Tranquil, Jordi, tranquil, que és la Guàrdia Civil".

18- Ja em perdonareu que avui aquest passatemps no compleix la mínima norma de paritat entre sexes: tot són homes. Però és que en aquella època tots els que sortien a la foto eren homes amb el vestit fosc. Farem sortir una dona, encara que el seu paper era molt decoratiu: "la Collares", la dona del dictador.

19- El que va ser el primer President del Govern de la Transició també es va quedar assegut al seu escó el 23F mentre la Guàrdia Civil disparava al sostre.

COSELVA®

— 1900 —

Antara®

qualitat i proximitat

**LA SELVA DEL CAMP - CASTELLVELL DEL CAMP
VILAPLANA**

Els moixons del terme

MERLA COMUNA (mascle)

Merla comuna – mascle (Turdus merula)

www.coselva.com

Foto: Josep M. Tuset

Amb el suport de la
Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Amb la col·laboració de la
Diputació Tarragona

**AJUNTAMENT
DE VILAPLANA**